

ПРЕДЛОГ ЗАКОН ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Содржина на законот

Со овој закон се уредува заштитата на личните податоци како основни слободи и права на физичките лица, а особено правото на приватност во врска со обработката на личните податоци.

Член 2

Материјална примена

(1) Овој закон се применува на целосно или делумно автоматизирана обработка на личните податоци и на друга обработка на личните податоци коишто се дел од постојна збирка на лични податоци или се наменети да бидат дел од збирка на лични податоци.

(2) Одредбите на овој закон нема да се применуваат врз обработката на личните податоци што се врши од страна на физичките лица, исклучиво заради лични активности или активности во домот.

(3) Одредбите од глава V и глава VII, како и член 71 на овој закон нема да се применуваат врз обработката на личните податоци заради заштита на интересите на државната безбедност и одбраната на Република Македонија.

(4) Одредбите на овој закон нема да се применуваат врз обработката на личните податоци што се врши од страна на надлежните органи за цели на превенција, истрага, откривање, или гонење на сторителите на кривични дела, или извршување на изречените казнени санкции, вклучувајќи превенција и спречување на закани за јавната безбедност, ако со друг закон поинаку е уредено.

Член 3

Територијална примена

(1) Одредбите на овој закон се применуваат врз обработката на личните податоци ако контролорот или обработувачот е основан во

Република Македонија, без разлика дали обработката на личните податоци се врши на територијата на Република Македонија или надвор од нејзините граници.

(2) Одредбите на овој закон се применуваат врз обработката на личните податоци на субјектите на лични податоци од Република Македонија, од страна на контролор или обработувач кој не е основан или нема негов овластен претставник со седиште во Република Македонија, при што активностите за обработка на личните податоци се поврзани со:

- понуда на стоки или услуги, без разлика дали од субјектот на лични податоци од Република Македонија се бара да изврши плаќање; или
- набљудување на однесувањето на субјектите на лични податоци, доколку тоа однесување се одвива во Република Македонија.

(3) Одредбите на овој закон се применуваат врз обработката на личните податоци од страна на контролор кој не е основан во Република Македонија, но е основан на територија каде се применува правото на Република Македонија во согласност со меѓународното јавно право.

(4) Во случајот од ставот (2) на овој член, контролорот е должен да определи овластен претставник со седиште во Република Македонија, кој ќе биде одговорен за заштита на личните податоци согласно со овој закон.

(5) Одредбите од овој закон се применуваат и на дипломатско-конзуларните претставништва на Република Македонија, како и на другите претставници на Република Македонија во странство.

Член 4 **Дефиниции**

(1) За целите на овој закон:

1. „Личен податок“ е секоја информација која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува (субјект на лични податоци), а физичко лице кое може да се идентификува е лице чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на идентификатор како што се име и презиме, матичен број на граѓанинот, податоци за локација, мрежен идентификатор, или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, физиолошки, генетски, ментален, економски, културен или социјален идентитет на тоа физичко лице;

2. „Обработка на личните податоци“ е секоја операција или збир на операции кои се извршуваат врз личните податоци, или група на лични податоци, автоматски или на друг начин, како што се: собирање, евидентирање, организирање, структурирање, чување, приспособување или промена, повлекување, консултирање, увид, употреба, откривање преку пренесување, објавување или на друг начин правење достапни, усогласување или комбинирање, ограничување, бришење или уништување;

3. „Ограничување на обработката на личните податоци“ е означување на личните податоци кои се чуваат со цел ограничување на нивната обработка во иднина;

4. „Профилирање“ е секоја форма на автоматска обработка на лични податоци, која се состои од користење на лични податоци за оценување на одредени лични аспекти поврзани со физичкото лице, а особено за анализа или предвидување на аспекти кои се однесуваат на извршување на професионалните обврски на тоа физичко лице, неговата економска состојба, здравје, лични преференции, интереси, сигурност, однесување, локација или движење;

5. „Псевдонимизација“ е обработка на личните податоци на таков начин што личните податоци не можат повеќе да се поврзат со одреден субјект на лични податоци без да се користат дополнителни информации, под услов таквите дополнителни информации да се чуваат одделно и да подлежат на технички и организациски мерки со кои ќе се обезбеди дека личните податоци не се поврзани со идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува;

6. „Збирка на лични податоци“ е структурирана група лични податоци која е достапна согласно со специфични критериуми, без оглед дали е централизирана, децентрализирана или распространета на функционална или географска основа;

7. „Контролор“ е физичко или правно лице, орган на државната власт, агенција или друго тело, кое самостојно или заедно со други ги утврдува целите и начинот на обработка на личните податоци. Кога целите и начинот на обработка на личните податоци се утврдени со закон или друг пропис, со истиот закон, односно пропис се определуваат контролорот или посебните критериуми за негово определување;

8. „Обработувач на збирка на лични податоци“ е физичко или правно лице, орган на државната власт или друго тело кое ги обработува личните податоци во име на контролорот;

9. „Корисник“ е физичко или правно лице, орган на државната власт или друго тело на кое му се откриваат личните податоци без разлика дали е тоа трето лице или не. Меѓутоа, органите на државната власт на кои им се откриваат личните податоците во рамките на посебна истрага во согласност со закон, не се сметаат за корисници во смисла на овој закон, при што обработката на овие податоци од овие органи мора да биде во согласност со

важечките правила за заштита на лични податоци според целите на таа обработка

10. „Трето лице“ е секое физичко или правно лице, орган на државната власт или друго тело, кое не е субјект на лични податоци, контролор, обработувач или лице кое под директно овластување на контролорот или обработувачот е овластено да ги обработува податоците;

11. „Согласност“ на субјектот на лични податоци е секоја слободно дадена, конкретна, информирана и недвосмислена изјавена волја на субјектот на личните податоци, преку изјава или јасно потврдена активност со која што се изразува согласност за обработката на неговите лични податоци;

12. „Нарушување на безбедност на личните податоци“ е секое нарушување на безбедноста, што доведува до случајно или незаконско уништување, губење, менување, неовластено откривање или пристап до личните податоци кои се пренесуваат, чуваат или на друг начин се обработуваат;

13. „Посебни категории на лични податоци“ се лични податоци кои откриваат расно или етничко потекло, политички ставови, верски или филозофски убедувања или членство во синдикални организации, како и генетски податоци, биометриски податоци, податоци што се однесуваат на здравјето или податоци за сексуалниот живот или сексуалната ориентација на физичкото лице;

14. „Генетски податоци“ се лични податоци поврзани со генетските карактеристики на физичкото лице кои се наследени или стекнати, а кои откриваат единствена информација за неговата физиологија или здравје, која особено се добива со анализа на биолошки примерок од тоа физичко лице;

15. „Биометриски податоци“ се лични податоци кои се добиваат преку специфична техничка обработка на физичките и физиолошките карактеристики на физичкото лице или карактеристики на неговото однесување, а преку кои се одобрува или потврдува единствената идентификација на физичкото лице;

16. „Податоци што се однесуваат на здравјето на луѓето“ се лични податоци поврзани со физичкото или менталното здравје на физичкото лице, вклучувајќи и податоци за добивената здравствена заштита кои откриваат информации за неговото здравје;

17. „Претставник“ е физичко или правно лице основано во Република Македонија, кое е определено од контролорот или обработувачот во писмена форма во согласност со членот 31 на овој закон и го претставува контролорот или обработувачот во врска со нивните обврски според овој закон;

18. „Задолжителни корпоративни правила“ се политики за заштита на личните податоци кои се почитуваат од страна на контролорот или обработувачот основан на територијата на Република Македонија, при пренос или серија на преноси на лични податоци до контролорот или

обработувачот во една или повеќе трети земји во рамките на група на друштва (поврзани друштва) или група на правни лица кои вршат заедничка економска дејност;

19. „Услуги на информатичко општество“ се услуги што се дефинирани во прописите за електронска трговија;

20. „Меѓународна организација“ е организација и нејзините подредени тела регулирани со меѓународното јавно право, или кој било друг орган формиран од страна на, или врз основа на договор помеѓу две или повеќе држави;

21. „Трета земја“ е земја која не е членка на Европската унија или не е членка на Европскиот економски простор;

22. „Директен маркетинг“ е секој вид на комуникација остварена на било кој начин со цел испраќање на рекламен, маркетиншки или пропаганден материјал која е насочена директно до одреден субјект на личните податоци.

(2) „Истрага“ во смисла на овој закон е постапка на испитување и проверување на определен контролор или обработувач во однос на законитоста на преземените активности од негова страна при обработката на личните податоци и нивната заштита при спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Под поимот „Орган на државна власт“ во смисла на овој закон се опфатени и другите државни органи основани согласно со Уставот на Република Македонија и со закон.

(4) Изразите што се употребуваат во овој закон, чие значење не е дефинирано во ставот (1) на овој член, имаат значење утврдено со друг закон.

Член 5

Забрана на дискриминација

Заштитата на личните податоци се гарантира на секое физичко лице без дискриминација заснована врз неговата националност, раса, боја на кожата, верски уверувања, етничка припадност, пол, јазик, политички или други верувања, материјална положба, потекло по раѓање, образование, социјално потекло, државјанство, место или вид на престој или кои било други лични карактеристики.

Член 6

Примена на Законот за општата управна постапка

(1) Постапките предвидени со овој закон ќе се водат согласно со одредбите од Законот за општата управна постапка, ако со овој закон поинаку не е уредено.

(2) Комуникацијата помеѓу Агенцијата за заштита на личните податоци (во натамошниот текст: Агенцијата) и странките се одвива во писмена форма, усно или во електронска форма, по избор на странката посочен во барањето од странката, согласно овој закон и Законот за општата управна постапка.

Член 7

Доставување на податоци

(1) Секој орган на државната власт, јавна институција, установа и друго правно лице што води службени регистри, јавно достапни збирки на податоци или други збирки на податоци е должен без надоместок по барање на Агенцијата, да и доставува податоци од регистрите и збирките на податоци за потребите на постапките што се водат согласно со овој закон.

(2) Комуникацијата помеѓу Агенцијата и органите на државната власт, јавните институции, установи и други правни лица од ставот (1) на овој член се одвива во писмена или електронска форма согласно закон.

Член 8

Давање на помош

(1) Агенцијата може да побара да и се укаже помош од органот на државната управа надлежен за внатрешни работи при спроведување на извршното решение, ако се најде на физички отпор или таков отпор оправдано може да се очекува, како и во други случаи утврдени со закон.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член органот на државната управа надлежен за внатрешни работи е должен да укаже помош согласно закон.

II. НАЧЕЛА

Член 9

Начела поврзани со обработката на лични податоци

(1) Личните податоци се:

- обработуваат законски, правично и на транспарентен начин во однос на субјектот на личните податоци („законитост, правичност и транспарентност“);

- собираат за конкретни, јасни и со закон утврдени цели и нема да се обработуваат на начин што не е во согласност со тие цели. Натамошната обработка за цели на архивирање од јавен интерес, за научни или историски истражувања или за статистички цели, во согласност со членот 81 став (1) од овој закон, нема да се смета дека не е во согласност со првичните цели за кои се собрани личните податоци („ограничување на целите“);

- соодветни, релевантни и ограничени на она што е неопходно во однос на целите заради кои се обработуваат („минимален обем на податоци“);

- точни и каде што е потребно ажурирани, при што ќе се преземат сите соодветни мерки за навремено бришење или коригирање на податоците што се неточни или нецелосни, имајќи ги предвид целите заради кои биле обработени („точност“);

- чувани во форма која овозможува идентификација на субјектите на личните податоци, не подолго од она што е потребно за целите поради кои се обработуваат личните податоци. Личните податоци може да се чуваат подолго од нивниот рок на чување ако се обработуваат само за целите на архивирање од јавен интерес, за научни или историски истражувања или за статистички цели во согласност со членот 81 став (1) од овој закон, а со применување на соодветни технички и организациски мерки според овој закон, заради заштита на правата и слободите на субјектот на личните податоци („ограничување на рокот на чување“);

- обработени на начин кој обезбедува соодветно ниво на безбедност на личните податоци, вклучувајќи заштита од неовластена или незаконска обработка, како и нивно случајно губење, уништување

или оштетување, со примена на соодветни технички или организациски мерки („интегритет и доверливост“).

(2) Контролорот е одговорен за усогласеноста со ставот (1) на овој член, при што е должен да ја демонстрира усогласеноста (отчетноста).

Член 10

Законитост на обработката

(1) Обработката е законска, само ако и до оној степен доколку е исполнет најмалку еден од следните услови:

- субјектот на лични податоци дал согласност за обработка на неговите лични податоци за една или повеќе конкретни цели;
- обработката е потребна за исполнување на договор каде субјектот на лични податоци е договорна страна, или за да се преземат активности на барање на субјектот на лични податоци пред неговото пристапување кон договорот;
- обработката е потребна за исполнување на законска обврска на контролорот;
- обработката е потребна за заштита на суштинските интереси на субјектот на лични податоци или на друго физичко лице;
- обработката е потребна за извршување на работи од јавен интерес или при вршење на службено овластување на контролорот;
- обработката е потребна за целите на легитимните интереси на контролорот или на трето лице, освен кога таквите интереси не преовладуваат над интересите или основните права и слободи на субјектот на лични податоци коишто бараат заштита на личните податоци, особено кога субјектот на личните податоци е дете.

(2) Алинејата 6 од ставот (1) на овој член нема да се применува за обработка на личните податоци од страна на органите на државната власт при спроведување на нивните надлежности.

(3) Правниот основ за обработка на личните податоци наведен во алинеите 3 и 5 од ставот (1) на овој член се утврдува со закон. Во законот задолжително се предвидуваат одредби за: општите услови кои ја одредуваат законитоста на обработката од страна на контролорот, видовите на лични податоци кои се предмет на обработката, категориите

на субјекти на личните податоци; субјекти на кои може да бидат откриени личните податоци, како и личните податоци и целите за кои се откриваат, ограничувањата во однос на целите на откривање, периодот на чување, операциите и постапките за обработка, вклучувајќи и мерки за обезбедување на законска и правична обработка, а со цел да се исполни целта од јавен интерес и да биде пропорционално на извршување на легитимната цел.

(4) Ако личните податоци се обработуваат за друга цел различна од целта за која првично биле собрани и обработката не се врши врз основа на согласност на субјектот на личните податоци или врз основа на закон кој е неопходна и пропорционална мерка во едно демократско општество за заштита на целите утврдени во членот 27 став (1) од овој закон, тогаш контролорот за да утврди дали обработката за други цели е во согласност со првичната цел за која биле собрани личните податоци, е должен меѓу другото да ги земе во предвид:

- секоја поврзаност помеѓу целите заради кои се собираат личните податоци и целите за предвидената понатамошна обработка;
- контекстот во кој биле собрани личните податоци, особено во поглед на односите помеѓу субјектите на лични податоци и контролорот;
- природата на личните податоци, а особено дали се обработуваат посебни категории на лични податоци согласно со членот 13 од овој закон или се обработуваат лични податоци кои се однесуваат на казни осуди и казни дела согласно членот 14 став (1) од овој закон;
- можните последици од предвидената понатамошна обработка за субјектите на лични податоци;
- постоењето на соодветни заштитни мерки кои може да вклучуваат криптирање или псевдонимизација.

Член 11

Услови за согласност

(1) Кога обработката се врши врз основа на согласност, контролорот е должен да демонстрира дека субјектот на личните податоци дал согласност за обработка на неговите лични податоци.

(2) Ако согласноста на субјектот на лични податоци е дадена во форма на писмена изјава која се однесува и на други прашања, барањето за

согласност мора да се презентира на начин кој јасно може да се разликува од другите прашања, во разбирлива и лесно достапна форма, користејќи јасни и едноставни средства. Секој дел од таквата изјава кој претставува повреда на овој закон, не е обврзувачки.

(3) Субјектот на лични податоци има право да ја повлече согласноста во секое време. Повлекувањето на согласноста не влијае на законитоста на обработката, заснована на дадена согласност пред нејзиното повлекување. Пред да даде согласност, субјектот на лични податоци се информира за тоа, а повлекувањето на согласноста мора да биде еднакво едноставно како и нејзиното давање.

(4) Кога се проценува дали согласноста е доброволно дадена, во најголема можна мера се зема во предвид, меѓу другото, дали извршувањето на договорот во кој е вклучена одредена услуга е условено од согласноста за обработка на личните податоци, а која не е потребна за исполнување на договорот.

Член 12

Услови кои што се применуваат за согласноста на дете во однос на услугите на информатичкото општество

(1) Каде што субјектот на лични податоци има дадено согласност за обработка на неговите лични податоци за една или повеќе конкретни цели, во врска со директното нудење на услуги на информатичкото општество на деца, обработката на личните податоци на дете е законска, ако детето има најмалку 14 години. Ако детето е на возраст под 14 години, таквата обработка е законска само ако и доколку таквата согласност е дадена или дозволена од законскиот застапник на детето.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, контролорот е должен да вложи разумен напор за верификација дека согласноста е дадена од законскиот застапник на детето, земајќи ја предвид расположливата технологија.

Член 13

Обработка на посебни категории на лични податоци

(1) Се забранува обработка на личните податоци кои откриваат расно или етничко потекло, политички ставови, верски или филозофски

убедувања или членство во синдикални организации, како и обработка на генетски податоци, биометриски податоци за целите на единствено идентификување на физичко лице, податоци што се однесуваат на здравјето или податоци за сексуалниот живот или сексуалната ориентација на физичкото лице.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, обработка на посебните категории на лични податоци може да се врши ако:

1) субјектот на лични податоци дал изречна согласност за обработка на тие лични податоци за една или повеќе конкретни цели, освен кога со закон е предвидено дека забраната од ставот (1) на овој член за обработка на такви податоци не може да се отповика од субјектот на личните податоци;

2) обработката е неопходна за целите на извршување на обврските и остварувањето на посебните права на контролорот или на субјектот на лични податоци во областа на трудовото право и социјалната сигурност и во прописите за социјална заштита, доколку тоа е дозволено со закон или колективен договор, во кои се предвидуваат соодветни мерки за заштита на фундаменталните права и интереси на субјектот на лични податоци;

3) обработката е неопходна за заштита на суштинските интереси на субјектот на личните податоци или на друго физичко лице, кога субјектот на личните податоци физички или правно не е во можност да ја даде својата согласност;

4) обработката се извршува во рамките на легитимните активности со соодветни заштитни мерки од одредена фондација, здружение на граѓани или некоја друга непрофитна организација со политичка, филозофска, религиозна или синдикална цел и под услов обработката да се однесува само на членови на овие организации или на нивни поранешни членови или на лица кои имаат редовни контакти со нив во врска со нивните цели и под услов личните податоци да не се откриваат надвор од таа организација без согласност на субјектите на личните податоци;

5) обработката се однесува на лични податоци, кои очигледно се објавени јавно од субјектот на личните податоци;

6) обработката е неопходна за воспоставување, практикување или одбрана на правни барања или секогаш кога судовите дејствуваат според надлежностите на судството;

7) обработката е неопходна поради причини од јавен интерес врз основа на закон пропорционално на целта и почитување на суштината на правото на заштита на личните податоци, како и обезбедување соодветни и конкретни мерки за заштита на фундаменталните права и интереси на субјектот на личните податоци;

8) обработката е неопходна за целите на превентивна или трудова медицина, за проценка на работоспособноста на вработениот, медицинска дијагноза, обезбедување на здравствена или социјална нега или третман или за целите на управување со услугите и системите за здравствена или социјална заштита, врз основа на закон или во согласност со договор со здравствен работник во кој предмет се условите и заштитните мерки наведени во ставот (3) од овој член;

9) обработката е неопходна за целите од јавен интерес во областа на јавното здравство, како што се заштита против сериозни прекугранични закани за здравјето или обезбедување на високи стандарди за квалитет и безбедност на здравствената заштита и лековите или медицинските помагала, врз основа на закон, во кој се предвидени соодветни и конкретни мерки за заштита на правата и слободите на субјектот на личните податоци, особено заштита на деловна тајна;

10) обработката е неопходна за целите на архивирање од јавен интерес, за целите на научни и историски истражувања или статистички цели во согласност со членот 81 став (1) од овој закон, врз основа на закон, што е пропорционално на целта во согласност со почитување на суштината на правото на заштита на личните податоци и обезбедување соодветни и конкретни мерки за заштита на фундаменталните права и интереси на субјектот на личните податоци.

(3) Личните податоци наведени во ставот (1) од овој член, можат да бидат обработени за целите наведени во точка 8) од ставот (2) на овој член, кога овие податоци се обработуваат од страна на професионално тело или податоците се обработуваат под одговорност на професионално тело кое подлежи на обврска за чување на деловна тајна во согласност со закон или со правилата утврдени од надлежни тела во Република Македонија или од друго лице кое исто така подлежи на обврска за чување на деловна тајна во согласност со закон или правилата утврдени од надлежни тела во Република Македонија.

Член 14

Обработка на лични податоци поврзани со казнени осуди и казнени дела

(1) Обработката на личните податоци во врска со казнените осуди и казнените дела или која е поврзана со безбедносните мерки засновани на членот 10 став (1) од овој закон, се врши само под контрола на надлежен орган на државната власт или кога обработката е дозволена со закон во кој се утврдени соодветни мерки за заштита во согласност со правата и слободите на субјектите на личните податоци. Секој сеопфатен регистар

на казнени осуди се води под контрола на надлежен орган на државната власт.

(2) Правилата кои се однесуваат на заштита на физички лица во однос на обработката на личните податоци од страна на надлежните органи за целите за спречување, откривање и гонење на казнени дела или извршување на казнени одлуки, вклучувајќи и заштита и спречување против заканите од јавната безбедност, се уредуваат со закон, а имајќи ги предвид начелата на овој закон и посебните услови утврдени во членот 15 од овој закон.

Член 15

Обработка за којашто не се бара идентификација

(1) Ако целите за кои контролорот обработува лични податоци, не бараат или престанала потребата за натамошна идентификација на субјектот на личните податоци од страна на контролорот, контролорот не е обврзан да одржува, стекнува или да обработува дополнителни информации за идентификација на субјектот на личните податоци само заради усогласување со овој закон.

(2) Кога во случаите наведени во ставот (1) од овој член, контролорот може да демонстрира дека не е во состојба да го идентификува субјектот на личните податоци, соодветно го информира субјектот на личните податоци, ако тоа е можно. Во такви случаи, членовите од 19 до 24 на овој закон не се применуваат, освен кога субјектот на лични податоци, со цел да го оствари своето право од овие членови, обезбедува дополнителни информации, овозможувајќи негова идентификација.

III. ПРАВА НА СУБЈЕКТОТ НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

1. Транспарентност и модалитети

Член 16

Транспарентни информации, комуникација и модалитети за извршување на правата на субјектот на личните податоци

(1) Контролорот презема соодветни мерки за обезбедување на сите информации наведени во членовите 17 и 18 од овој закон и на секоја комуникација врз основа на членовите од 19 до 26, како и членот 38 на овој закон поврзани со обработката на субјектот на личните податоци на

концизен, транспарентен, разбирлив начин и во лесно достапна форма, со користење на јасен едноставен јазик, особено за информации кои посебно се наменети за дете. Информациите треба да бидат дадени во писмена форма или со други средства, вклучувајќи каде што е применливо по електронски пат. По барање на субјектот на личните податоци, информациите може да се дадат усно, под услов идентитетот на субјектот на личните податоци да е докажан со други средства.

(2) Контролорот ќе го олесни остварувањето на правата на субјектот на личните податоци врз основа на членовите од 19 до 26 на овој закон. Во случаи кои се однесуваат на член 15 став (2) на овој закон, контролорот нема да одбие да дејствува на барање на субјектот на личните податоци за остварување на неговите права врз основа на членовите од 19 до 26 на овој закон, освен ако контролорот докаже дека не е во состојба да го идентификува субјектот на личните податоци.

(3) Контролорот за барањето ќе обезбеди информација за преземените активности врз основа на членовите од 19 до 26 на овој закон до субјектот на личните податоци без непотребно задоцнување и во секој случај во период од еден месец од денот на приемот на барањето. Доколку е потребно овој рок може да биде продолжен за уште два месеци земајќи ги предвид сложеноста и бројот на барањата. Контролорот ќе го информира субјектот на личните податоци за секое такво продолжување во рок од еден месец од денот на приемот на барањето, заедно со причината за задоцнувањето. Кога субјектот на лични податоци поднесува барање во електронска форма, информациите се даваат преку електронски средства каде што е можно, освен ако субјектот на личните податоци побара поинаку.

(4) Ако контролорот не презема активности по барање на субјектот на личните податоци, контролорот ќе го информира субјектот на личните податоци без одложување и најдоцна во рок од еден месец од денот на приемот на барањето, за причините за непреземените активности и за можноста за доставување на барање до Агенцијата, како и за можноста за користење на правни средства.

(5) Обезбедената информација врз основа на членовите 17 и 18 од овој закон и секоја комуникација и сите активности преземени врз основа на членовите од 19 до 26, како и членот 38 на овој закон се овозможуваат без надомест. Каде барањата од субјектот на личните податоци се очигледно неосновани или прекумерни, особено во однос на нивниот повторувачки карактер, контролорот може да:

- наплати разумен надомест имајќи ги предвид административните трошоци за обезбедување на информацијата или комуникацијата или

постапувањето по барањето; или
- одбие да постапи по барањето.

Докажувањето на неоснованоста или прекумерниот карактер на барањето паѓа на товар на Контролорот.

(6) По исклучок од членот 15 на овој закон, каде што контролорот има основано сомневање во врска со идентитетот на физичкото лице што го поднесува барањето според членовите од 19 до 25 од овој закон, контролорот може да побара доставување на дополнителни информации потребни за утврдување на идентитетот на субјектот на личните податоци.

(7) Информацијата која се обезбедува до субјектите на личните податоци во согласност со членовите 17 и 18 од овој закон може да се обезбеди во комбинација со стандардизирани икони, со цел да им даде лесно видлив, разбирлив и јасно читлив начин со цел да се обезбеди јасен преглед на целта на обработката. Ако иконите се претставени во електронска форма тие треба да бидат машинско читливи.

(8) Агенцијата донесува подзаконски акт за одредување на информациите кои што треба да бидат претставени во форма на икони, како и за постапките за обезбедување на стандардизирани икони.

2. Информации и пристап до лични податоци

Член 17

Информации кои што се доставуваат при собирање на лични податоци од субјектот на личните податоци

(1) Кога личните податоци се собираат од субјектот на личните податоци, контролорот во моментот на собирањето на личните податоци, на субјектот на личните податоци му ги обезбедува следните информации:

1) идентитетот и контакт податоците на контролорот и ако е применливо, податоци за неговиот овластен претставник во Република Македонија;

2) контакт податоци за офицерот за заштита на лични податоци, ако е применливо;

3) целите на обработката за кои што личните податоци се наменети, како и правната основа за обработката;

4) кога обработката се врши врз основа на членот 10 став (1) алинеја 6 од овој закон, легитимните интереси што ги спроведува контролорот или трето лице;

5) корисниците или категориите на корисници на личните податоци, доколку ги има;

б) каде што е применливо, фактот дека контролорот има намера да пренесе лични податоци во трета земја или меѓународна организација, како и во случај на пренос на лични податоци според членот 50 или членот 51 или членот 53 став (1) втор потстав на овој закон, повикување на соодветните или погодните заштитни мерки и начинот за добивање на копија од нив или информации каде истите се достапни.

(2) Покрај информациите наведени во ставот (1) од овој член, контролорот во моментот на собирањето на личните податоци, на субјектот на личните податоци му ги дава следните дополнителни информации кои се неопходни за обезбедување на правична и транспарентна обработка:

1) временскиот период за кој ќе се чуваат личните податоци, а ако тоа е невозможно, критериумите што се користат за одредување на тој период;

2) постоењето на право да се бара од страна на контролорот пристап, исправка или бришење на личните податоци или ограничување на обработката на личните податоци кои се однесуваат на субјектот на личните податоци, или право на приговор за обработката, како и право на преносливост на податоците;

3) кога обработката се врши врз основа на членот 10 став (1) алинеја 1 од овој закон или врз основа на членот 13 став (2) точка 1) од овој закон, постоењето на правото за повлекување на согласноста во секое време, без да се влијае на законитоста на обработката која била заснована на согласноста пред истата да биде повлечена;

4) правото на поднесување барање до Агенцијата согласно овој закон;

5) информација дали давањето на личните податоци е законска или договорна обврска или услов кој е потребен за склучување на договор, како и дали субјектот на личните податоци има обврска да ги даде личните податоци и можните последици ако овие податоци не бидат дадени;

б) постоењето на автоматизиран процес на одлучување, вклучувајќи профилирање како што е наведено во членот 26 ставови (1) и (4) од овој закон и, најмалку во оние случаи, кога е вклучена значајна информација за логиката на обработката, како и значењето и предвидените последици од таквата обработка за субјектот на личните податоци.

(3) Кога контролорот има намера и понатаму да обработува лични податоци за цел различна од онаа за која се собрани личните податоци, контролорот пред понатамошната обработка на субјектот на личните податоци му обезбедува информации за другата цел и сите други потребни информации, како што е наведено во ставот (2) на овој член.

(4) Ставовите (1), (2) и (3) на овој член не се применуваат само ако и до оној степен кога субјектот на лични податоци веќе располага со информациите.

Член 18

Информации кои што се доставуваат кога личните податоци не се добиени од субјектот на личните податоци

(1) Кога личните податоци не се добиени од субјектот на личните податоци, контролорот на субјектот на личните податоци му ги обезбедува следните информации:

1) идентитетот и контакт податоците на контролорот и ако е применливо, податоци за неговиот овластен претставник во Република Македонија;

2) контакт податоци за офицерот за заштита на лични податоци, ако е применливо;

3) целите на обработката за коишто личните податоци се наменети, како и правната основа за обработката;

4) категориите на лични податоци кои се обработуваат;

5) корисниците или категориите на корисници на личните податоци, доколку ги има;

6) кога е применливо, намерата на контролорот да пренесе лични податоци во трета земја или меѓународна организација, како и во случај на пренос на лични податоци според членот 50 или членот 51 или членот 53 став (1) втор потстав на овој закон, повикување на соодветните или погодните заштитни мерки и начинот за добивање на копија од нив или информации каде истите се достапни.

(2) Покрај информациите наведени во ставот (1) од овој член, контролорот на субјектот на личните податоци му ги дава следните дополнителни информации кои се неопходни за обезбедување на правична и транспарентна обработка на неговите лични податоци и тоа:

1) временскиот период за кој ќе се чуваат личните податоци, а ако тоа не е возможно, критериумите што се користат за одредување на тој период;

2) кога обработката се врши врз основа на членот 10 став (1) алинеја 6 од овој закон, а легитимните интереси што ги спроведува контролорот или трето лице;

3) кога обработката се врши врз основа на членот 10 став (1) алинеја 1 од овој закон или врз основа на членот 13 став (2) точка 1) од овој закон, постоењето на правото за повлекување на согласноста во секое време, без да се влијае на законитоста на обработката која била заснована на согласноста пред истата да биде повлечена;

4) правото на поднесување барање до Агенцијата согласно овој закон;

5) информација дали давањето на личните податоци е законска или договорна обврска или услов кој е потребен за склучување на договор, како и дали субјектот на личните податоци има обврска да ги даде личните податоци и можните последици ако овие податоци не бидат дадени;

6) изворот на личните податоци и доколку е применливо, дали податоците се од јавно достапни извори;

7) постоењето на автоматизиран процес на одлучување, вклучувајќи профилирање како што е наведено во членот 26 ставови (1) и (4) од овој закон и најмалку во оние случаи, кога е вклучена значајна информација за логиката на обработката, како и значењето и предвидените последици од таквата обработка за субјектот на личните податоци.

(3) Контролорот ги обезбедува информациите наведени во ставовите (1) и (2) на овој член:

1) во разумен рок по добивањето на личните податоци, но најдоцна во рок од еден месец, имајќи ги предвид посебните околности под кои личните податоци се обработуваат;

2) ако личните податоци се користат за комуникација со субјектот на личните податоци, најдоцна при остварување на првиот контакт со субјектот на личните податоци; или

3) ако е предвидено откривање на друг примач, најдоцна до моментот кога личните податоци се откриени за прв пат.

(4) Кога контролорот има намера и понатаму да обработува лични податоци за цел различна од онаа за која се собрани личните податоци, контролорот пред понатамошната обработка, на субјектот на личните податоци му обезбедува информации за другата цел и сите други потребни информации како што е наведено во ставот (2) на овој член.

(5) Ставовите од (1) до (4) на овој член не се применуваат само ако и до оној степен кога:

1) субјектот на личните податоци веќе располага со информациите;

2) обезбедувањето на таквите информации е невозможно или бара несразмерно големи напори, особено за обработка на податоци за целите на архивирањето од јавен интерес, за научни или историски истражувања или за статистички цели, подложени на услови и заштитни мерки наведени во членот 82 став (1) на овој закон, или доколку постои веројатност дека обврската наведена во ставот (1) од овој член, ќе го направи невозможно или сериозно ќе го отежне постигнувањето на целите на таа обработка. Во овие случаи, контролорот презема соодветни мерки за заштита на правата, слободите и легитимните интереси на субјектот на личните податоци, вклучувајќи и обезбедување на јавен пристап до информациите;

3) добивањето или откривањето е експлицитно дозволено со закон во кој се предвидуваат соодветни мерки за заштита на легитимните интереси на субјектот на личните податоци; или

4) личните податоци мора да останат доверливи во согласност со обврската за деловна тајна, што се регулира со закон, вклучувајќи и законска

обврска за доверливост.

Член 19

Право на пристап на субјектот на личните податоци

(1) Субјектот на личните податоци има право да добие потврда од контролорот дали се обработуваат негови лични податоци или лични податоци за него и доколку се обработуваат, да добие пристап до личните податоци и до следните информации:

- 1) целите на обработката;
- 2) категориите на лични податоци кои се обработуваат;
- 3) корисниците или категориите на корисници на кои се откриени или ќе бидат откриени личните податоци, особено корисниците во трети земји или меѓународни организации;
- 4) кога е можно, предвидениот рок за кој ќе се чуваат личните податоци, а ако тоа не е возможно, критериумите што се користат за одредување на тој период;
- 5) постоењето на право да се бара од страна на контролорот исправка или бришење на личните податоци или ограничување на обработката на личните податоци поврзани со субјектот на личните податоци, или право на приговор против таквата обработка;
- 6) правото на поднесување на барање до Агенцијата согласно овој закон;
- 7) кога личните податоци не се собираат од субјектот на личните податоци, сите достапни информации за нивниот извор;
- 8) постоењето на автоматизиран процес на одлучување, вклучувајќи профилирање како што е наведено во членот 26 ставови (1) и (4) од овој закон и најмалку во оние случаи, кога е вклучена значајна информација за логиката на обработката, како и значењето и предвидените последици од таквата обработка за субјектот на личните податоци.

(2) Кога личните податоци се пренесуваат во трета земја или меѓународна организација, субјектот на личните податоци има право да биде информиран за соодветните заштитни мерки кои се однесуваат на преносот согласно членот 50 од овој закон.

(3) Контролорот е должен да обезбеди копија од личните податоци што се обработуваат. За сите дополнителни копии побарани од субјектот на личните податоци, контролорот може да наплати разумен надомест врз основа на административните трошоци. Ако субјектот на личните податоци поднесе барање по електронски пат, на субјектот на личните податоци информациите ќе му бидат обезбедени на вообичаен начин кој се користи во случај на електронска форма, освен ако субјектот на личните податоци не побарал поинаку.

(4) Правото да се добие копија од ставот (3) на овој член не смее да влијае негативно на правата и слободите на другите субјекти на личните податоци.

3.Исправка и бришење

Член 20

Право на исправка

Субјектот на личните податоци има право да побара од контролорот без непотребно одложување да ги коригира неговите неточни лични податоци. Земајќи ги предвид целите на обработката, субјектот на личните податоци има право да ги дополни нецелосните лични податоци, вклучувајќи и давање на дополнителна изјава.

Член 21

Право на бришење („право да се биде заборавен“)

(1) Субјектот на личните податоци има право да побара од контролорот да ги избрише неговите лични податоци при што контролорот има обврска да ги избрише личните податоци без непотребно одлагање, ако е исполнет еден од следните услови:

1) личните податоци повеќе не се потребни за целите за кои биле собрани или обработени на друг начин;

2) субјектот на личните податоци ја повлекува својата согласност врз која се заснова обработката на податоците во согласност со членот 10 став (1) точка 1) и членот 13 став (2) од овој закон и ако не постои друга законска основа за обработката;

3) субјектот на личните податоци поднесе приговор на обработката во согласност со членот 25 став (1) од овој закон при што не постојат преовладувачки легитимни цели за обработката, или субјектот на личните податоци поднесе приговор на обработката во согласност со членот 25 став (2) од овој закон;

4) личните податоци биле незаконски обработени;

5) личните податоци треба да бидат избришани со цел почитување на обврска утврдена со закон која се однесува на контролорот;

6) личните податоци биле собрани во врска со понудата на услуги на информатичко општество наведени во членот 12 став (1) од овој закон.

(2) Кога контролорот ги објавил јавно личните податоци и е должен во согласност со ставот (1) на овој член да ги избрише личните податоци, земајќи ги предвид достапната технологија и трошоците на спроведувањето,

контролорот презема разумни чекори, вклучувајќи технички мерки за да ги извести другите контролори кои ги обработуваат личните податоци дека субјектот на личните податоци побарал бришење на сите линкови или копии или репродукции на личните податоци од страна на тие контролори.

(3) Ставовите (1) и (2) од овој член не се применуваат до оној степен до кој обработката е неопходна:

а) за остварувањето на правото на слобода на изразување и информирање;

б) за усогласување со законска обврска предвидена во закон што се применува во однос на контролорот, која бара обработка или за извршување на задача од јавен интерес или при вршење на службено овластување доделено на контролорот;

в) од причини од јавен интерес во областа на јавното здравство во согласност со членот 13 став (2) точки 8) и 9), како и став (3) од членот 13 на овој закон.

г) за целите на архивирање од јавен интерес, за цели на научни или историски истражувања или за статистички цели во согласност со членот 81 став (1) од овој закон доколку постои веројатност правото утврдено во ставот (1) од овој член, да се направи невозможно или сериозно да го отежне постигнувањето на целите на таа обработка; или

д) за воспоставување, остварување или одбрана на правни барања.

Член 22

Право на ограничување на обработката

(1) Субјектот на личните податоци има право да побара ограничување на обработката од контролорот, ако е исполнет еден од следните услови:

а) точноста на личните податоци се оспорува од субјектот на личните податоци, за период кој му овозможува на контролорот да ја провери точноста на личните податоци;

б) обработката е незаконска и субјектот на личните податоци се спротивставува на бришењето на личните податоци, при што наместо тоа бара ограничување на нивната употреба;

в) за целите на обработка, контролорот нема повеќе потреба од личните податоци, но субјектот на личните податоци ги бара за воспоставување, остварување или одбрана на неговите правни барања;

г) субјектот на личните податоци се спротивставува на обработката согласно членот 25 став (1) од овој закон во очекување на верификација дали легитимните интереси на контролорот преовладуваат над интересите на субјектот на личните податоци.

(2) Кога обработката е ограничена според ставот (1) на овој член, таквите лични податоци може да се обработуваат, само со согласност на субјектот на личните податоци со исклучок на нивното чување, или за воспоставување, остварување или одбрана на неговите правни барања или за заштита на правата на друго физичко или правно лице или поради важни причини од јавен интерес.

(3) Кога субјектот на личните податоци побарал ограничување на обработката во согласност со ставот (1) на овој член, тогаш контролорот го информира пред да престане ограничувањето на обработката.

Член 23

Обврска за известување при исправка или бришење на личните податоци или ограничување на обработката

Контролорот е должен да ги пријавува сите исправки или бришења на личните податоци или ограничувања на обработката извршени во согласност со член 20, член 21 став (1) и член 22 од овој закон за секој корисник на кого личните податоци биле откриени, освен ако тоа е невозможно или бара несразмерно големи напори. Ако субјектот на личните податоци побара, тогаш контролорот го информира субјектот на личните податоци за тие корисници.

Член 24

Право на преносливост на податоците

(1) Субјектот на личните податоци има право да ги добие неговите лични податоци, а кои тој ги има дадено на контролорот во структуриран, вообичаено користен, машински читлив формат при што има право да ги пренесе тие податоци на друг контролор без попречување од страна на контролорот на кого личните податоци се дадени, ако:

а) обработката е заснована врз основа на согласност според член 10 став (1) алинеја 1 или член 13 став (2) точка 1) од овој закон, или врз основа на договорна обврска според член 10 став (1) алинеја 2 од овој закон, и

б) обработката се врши на автоматизиран начин.

(2) При остварувањето на правото на преносливост на податоците од ставот (1) на овој член, субјектот на личните податоци има право да добие директен пренос на личните податоци од еден контролор на друг, ако тоа е технички возможно.

(3) Остварувањето на правото наведено во ставот (1) на овој член не го

исклучува остварувањето на правото утврдено во членот 21 на овој закон. Тоа право не се однесува на обработката потребна за извршување на работи од јавен интерес или при вршење на службеното овластување доделено на контролорот.

(4) Правото на преносливост на податоците наведено во ставот (1) на овој член, не смее да влијае негативно врз правата и слободите на другите субјекти на личните податоци.

4. Право на приговор и автоматизирано донесување на поединечни одлуки

Член 25 Право на приговор

(1) Субјектот на личните податоци врз основа на конкретна ситуација поврзана со него има право да поднесе приговор во секое време, против обработката на неговите лични податоци, врз основа на alineите 5 или 6 од ставот (1) на член 10 од овој закон, вклучувајќи и профилирање засновано на овие одредби. Контролорот не може повеќе да врши обработката на личните податоци, освен ако докаже дека постојат релевантни легитимни интереси за обработка, кои преовладуваат над интересите, правата и слободите на субјектот на личните податоци, или за воспоставување, остварување или одбрана на неговите правни барања.

(2) Доколку личните податоци се обработуваат за цели на директен маркетинг, субјектот на личните податоци има право во секое време да поднесе приговор на обработката на неговите лични податоци поврзани со овој вид на маркетинг, кој вклучува и профилирање до оној степен до кој истото е поврзано со директниот маркетинг.

(3) Кога субјектот на личните податоци приговара на обработката на неговите лични податоци за цели на директен маркетинг, контролорот ја запира натамошната обработка на личните податоци за тие цели.

(4) Најдоцна до моментот на првата комуникација со субјектот на личните податоци, субјектот на личните податоци мора изречно да биде известен за неговото право утврдено во ставовите (1) и (2) од овој член, при што известувањето мора да се направи на јасен начин и одвоено од било која друга информација.

(5) Во контекст на користењето на услугите на информатичкото општество и независно од прописите за електронските комуникации, субјектот на личните податоци може да го користи правото на приговор преку автоматски средства, користејќи технички спецификации.

(6) Кога личните податоци се обработуваат за цели на научни или историски истражувања или за статистички цели во согласност со членот 81 став (1) од овој закон, субјектот на личните податоците има право, врз основа на конкретната ситуација поврзана со него да поднесе приговор против обработката на неговите лични податоци, освен ако обработката е неопходна за реализирање на работи од јавен интерес.

Член 26

Автоматско донесување на поединечни одлуки, вклучувајќи профилирање

(1) Субјектот на личните податоци има право да не биде предмет на одлука заснована единствено на автоматизирана обработка, вклучувајќи профилирање што предизвикува правни последици за него или на сличен начин значително влијае на него.

(2) Ставот (1) од овој член не се применува ако одлуката:

а) е потребна за склучување или извршување на договор меѓу субјектот на личните податоци и контролорот;

б) е дозволена со закон што се применува во однос на контролорот, и во кој исто така се предвидени соодветни мерки за заштита на правата и слободите и легитимните интереси на субјектот на личните податоци; или

в) се заснова на изречна согласност на субјектот на личните податоци.

(3) Во случаите наведени во точките (а) и (в) од ставот (2) на овој член, контролорот е должен да примени соодветни мерки за заштита на правата и слободите, како и на легитимните интереси на субјектот на личните податоци, а најмалку при остварување на правото на човечка интервенција од страна на контролорот, правото на изразување на личен став и правото на оспорување на таквата одлука.

(4) Одлуките наведени во ставот (2) од овој член не смеат да се засноваат на посебни категории на лични податоци од членот 13 став (1) од овој закон, освен ако се применува членот 13 став (2) точка 1) или 7) од овој закон, како и ако се воспоставени соодветни мерки за заштита на правата и слободите и легитимните интереси на субјектот на личните податоци.

5. Ограничувања

Член 27 Ограничувања

(1) Со законот кој што се применува за контролорот или обработувачот, преку законска мерка може да се ограничат обемот на обврските и правата утврдени во членовите од 16 до 26 на овој закон и членот 38 на овој закон, како и во членот 9 од овој закон, доколку тие одредби се во согласност со правата и обврските утврдени во членовите од 16 до 26 на овој закон и кога таквото ограничување е во согласност со суштината на основните права и слободи и претставува неопходна и пропорционална мерка во едно демократско општество со цел да се обезбеди:

- 1) националната безбедност;
- 2) одбраната;
- 3) јавната безбедност;
- 4) превенција, истрага, откривање или гонење на сторители на кривични дела или извршување на изречени казни санкции, вклучувајќи превенција и спречување на закани за јавната безбедност;
- 5) други важни цели од општ јавен интерес за Република Македонија, а особено важен економски или финансиски интерес на Република Македонија, вклучувајќи монетарни, буџетски и даночни прашања, јавно здравје и социјална заштита;
- 6) заштита на независноста на судството и судските постапки;
- 7) превенција, истрага, откривање и гонење на прекршувањето на етичките правила за регулираните професии;
- 8) следење, инспекциски надзор или регулаторни функции кои се барем повремено поврзани со исполнување на надлежностите на органите на државната власт во случаите наведени во точките од 1) до 5) и точка 7) од овој став;
- 9) заштита на субјектот на личните податоци или на правата и слободите на други субјекти на личните податоци;
- 10) спроведување на барањата во граѓански спорови.

(2) Особено, секоја законодавна мерка наведена во ставот (1) на овој член, содржи посебни одредби, по потреба најмалку за:

- 1) целите на обработката или категориите на обработка;
- 2) категориите на личните податоци;
- 3) обемот на воведените ограничувања;
- 4) заштитните мерки за спречување на злоупотреба или незаконски пристап или пренос;
- 5) спецификацијата на контролорот или категориите на контролори;
- 6) роковите на чување и применливите заштитни мерки, земајќи ги

предвид природата, обемот и целите на обработката или категориите на обработка;

7) ризиците за правата и слободите на субјектите на личните податоци; и

8) правото на субјектите на личните податоци да бидат информирани за ограничувањето, освен по исклучок ако истото би било во спротивност со целта на ограничувањето.

IV. КОНТРОЛОР И ОБРАБОТУВАЧ

1. Општи обврски

Член 28

Одговорност на контролорот

(1) Земајќи ги предвид природата, обемот, контекстот и целите на обработката, како и ризиците со различна веројатност и сериозноста на правата и слободите на физичките лица, контролорот е должен да примени соодветни технички и организациски мерки за да обезбеди и да може да докаже дека обработката се врши во согласност со овој закон. Техничките и организациските мерки по потреба се преиспитуваат и се ажурираат.

(2) Ако е пропорционално на активностите за обработка, тогаш мерките од ставот (1) на овој член вклучуваат и примена на соодветни политики за заштита на личните податоци од страна на контролорот.

(3) Почитувањето на одобрените кодекси на однесување, наведени во членот 44 на овој закон или на одобрените механизми за сертификација наведени во членот 46 на овој закон, може да се искористи како елемент за да се докаже усогласеноста со обврските од страна на контролорот.

Член 29

Техничка и интегрирана заштита на личните податоци

(1) Земајќи ги предвид најновите технолошки достигнувања, трошоците за спроведување, природата, обемот, контекстот и целите на обработката, како и ризиците со различна веројатност и сериозноста на правата и слободите на физичките лица кои произлегуваат од обработката, контролорот во моментот на дефинирање на средствата за обработка, како и во моментот на самата обработка, е должен да примени соодветни технички и организациски мерки како што е псевдонимизацијата, кои се развиени со цел ефикасно спроведување на начелата за заштита на личните податоци, како што е сведувањето на минимален обем на податоците и вклучување на

потребните заштитни мерки во процесот на обработка, со цел да се исполнат барањата од овој закон и да се обезбеди заштита на правата на субјектите на личните податоци.

(2) Контролорот е должен да примени соодветни технички и организациски мерки за да обезбеди дека интегрирано се обработуваат само оние лични податоци кои се неопходни за секоја посебна цел на обработката. Оваа обврска се однесува на количеството на собрани лични податоци, опсегот на нивната обработка, рокот на чување и нивната достапност. Таквите мерки особено треба да обезбедат дека интегрираните лични податоци без индивидуална интервенција не се автоматски достапни за неограничен број на физички лица.

(3) Одобрениот механизам за сертификација согласно членот 46 на овој закон може да се искористи како елемент за да се докаже усогласеноста со барањата утврдени во ставовите (1) и (2) од овој член.

Член 30

Заеднички контролори

(1) Ако два или повеќе контролори заедно ги утврдат целите и начините на обработка, тогаш тие се заеднички контролори. Заедничките контролори на транспарентен начин се должни да ја определат нивната соодветна одговорност за исполнување на обврските од овој закон, особено во однос на остварувањето на правата на субјектот на личните податоци и нивните обврски за обезбедување на информациите наведени во членовите 17 и 18 од овој закон, со нивен меѓусебен договор, освен во случај кога одговорностите на контролорите се утврдени со посебен закон. Во договорот може да се утврди и лице кое ќе биде контакт точка со субјектите на личните податоци.

(2) Договорот од ставот (1) од овој член, треба доследно да ги одразува одделните улоги и релации на заедничките контролори во однос на субјектите на личните податоци. Основните карактеристики на договорот треба да бидат достапни за субјектот на личните податоци.

(3) Без оглед на условите од договорот наведен во ставот (1) од овој член, субјектот на личните податоци може да ги остварува своите права согласно овој закон во однос на секој од контролорите и против секој од нив.

Член 31

Претставници на контролори или обработувачи кои не се основани во Република Македонија

(1) При примена на ставот (2) од член 3 на овој закон, контролорот или обработувачот определува овластен претставник во Република Македонија во писмена форма.

(2) Обврската утврдена во ставот (1) од овој член, не се однесува на:

(а) обработката која е повремена и не вклучува во голема мера обработка на посебни категории на лични податоци наведени во членот 13 став (1) од овој закон, или обработка на лични податоци поврзани со казни осуди и казни дела наведени во членот 14 од овој закон за која не постои веројатност дека ќе предизвика ризик за правата и слободите на физичките лица, земајќи ги предвид природата, контекстот, опсегот и целите на обработката; или

(б) органите на државната власт или друго тело.

(3) Субјектите на личните податоци и Агенцијата можат покрај или наместо контролорот или обработувачот, да се обратат и на овластениот претставник за сите прашања поврзани со обработката на личните податоци, а за целите на усогласување со овој закон.

(4) Определувањето на овластениот претставник од страна на контролорот или обработувачот не треба да влијае на правните дејствија кои би можеле да бидат иницирани против самиот контролор или обработувач.

Член 32

Обработувач

(1) Ако обработката се врши во име на контролорот, тогаш контролорот користи само обработувачи кои обезбедуваат доволна гаранција за примена на соодветни технички и организациски мерки на таков начин на кој обработката ќе се одвива во согласност со барањата на овој закон и ќе обезбедува заштита на правата на субјектот на личните податоци.

(2) Обработувачот не може да ангажира друг обработувач без претходно посебно или генерално писмено овластување од страна на контролорот. Во случај на генерално писмено овластување, обработувачот го информира контролорот за сите планирани промени за ангажирање или замена на други обработувачи, давајќи му можност на контролорот да се спротивстави на тие промени.

(3) Обработката од страна на обработувачот се регулира со договор или со друг правен акт во согласност со закон, кој што е обврзувачки за обработувачот во однос на контролорот, и со кој се регулира предметот и времетраењето на обработката, природата и целта на обработката, видот на личните податоци и категориите на субјекти на личните податоци, како и обврските и правата на контролорот. Во овој договор или друг правен акт се регулира особено дека обработувачот:

(а) ги обработува личните податоци само според документирано упатство од контролорот, вклучувајќи и пренос на лични податоци во трета земја или меѓународна организација, освен кога е должен да го стори тоа според барањата на закон што се применува во однос на обработувачот; во таков случај, обработувачот го информира контролорот за тоа правно барање пред обработката, освен ако тој закон забранува такво информирање заради важни причини од јавен интерес;

(б) обезбедува дека овластените лица за обработка на личните податоци се обврзани да ја почитуваат доверливоста или подлежат на законска обврска за почитување на доверливоста;

(в) ги презема сите неопходни мерки во согласност со членот 36 на овој закон;

(г) ги почитува условите наведени во ставовите (2) и (4) од овој член за ангажирање на друг обработувач;

(д) земајќи ја предвид природата на обработката, му помага на контролорот, преку примена на соодветни технички и организациски мерки, колку што е можно, да ги исполни обврските на контролорот да одговори на барањата за остварување на правата на субјектот на личните податоци утврдени во Глава III од овој закон;

(ѓ) му помага на контролорот да обезбеди усогласување на обврските во согласност со членовите од 36 до 40 на овој закон, земајќи ги предвид природата на обработката и информациите кои му се достапни на обработувачот;

(е) по избор на контролорот, ги брише или ги враќа сите лични податоци на контролорот по завршувањето на услугите поврзани со обработката на личните податоци и ги брише постојните копии, освен ако со закон не постои обврска за чување на личните податоци;

(ж) му обезбедува пристап на контролорот до сите информации потребни за докажување на исполнувањето на обврските утврдени во овој член, како и овозможува и придонесува за извршување на ревизии, вклучувајќи инспекции од страна на контролорот или друг ревизор овластен од страна на контролорот.

Во однос на точка (ж) од овој став, обработувачот веднаш го известува контролорот, ако според негово мислење одредени упатства го прекршуваат овој закон или други прописи кои се однесуваат на заштитата на личните

податоци.

(4) Ако обработувачот ангажира друг обработувач за извршување на специфични активности за обработка во име на контролорот, тогаш истите обврски за заштита на личните податоци како што се обврските предвидени во договорот или друг правен акт меѓу контролорот и обработувачот од ставот (3) од овој член, му се наложуваат и на другиот обработувач преку договор или друг правен акт во согласност со закон, а особено обврска за обезбедување на доволна гаранција за примена на соодветни технички и организациски мерки, со цел обработката да ги исполнува барањата од овој закон. Ако ангажираниот обработувач не ја исполнува својата обврска за заштита на личните податоци, првичниот обработувач останува целосно одговорен пред контролорот за исполнување на обврските на ангажираниот обработувач.

(5) Почитувањето од страна на обработувачот кон одобрените кодекси на однесување, наведени во членот 44 на овој закон или одобрените механизми за сертификација наведени во членот 46 на овој закон, може да се искористи како елемент за докажување на исполнувањето на обврските од ставовите (1) и (4) на овој член.

(6) Договорот или другиот правен акт наведен во ставовите (3) и (4) од овој член, може да се заснова целосно или делумно на стандардни договорни клаузули од ставот (7) на овој член, вклучително и кога се дел од сертификација доделена на контролорот или обработувачот во согласност со членовите 46 и 47 на овој закон, притоа не доведувајќи го во прашање поединечниот договор меѓу контролорот и обработувачот.

(7) Агенцијата може да утврди стандардни договорни клаузули за прашањата наведени во ставовите (3) и (4) од овој член.

(8) Договорот или другиот правен акт од ставовите (3) и (4) од овој член треба да биде во писмена форма, како и во електронска форма.

(9) Ако обработувачот со утврдување на целите и начинот на обработка го прекршува овој закон, тогаш обработувачот се смета за контролор во однос на таа обработка, притоа не доведувајќи ги во прашање членот 97 и одредбите од глава IX на овој закон.

Член 33

Обработка со овластување од страна на контролорот или обработувачот

Обработувачот и секое лице кое дејствува со овластување од страна на контролорот или обработувачот, а кое што има пристап до личните податоци, не треба да ги обработува овие податоци ако не се дадени упатства од контролорот, освен ако обработката не се бара со овој или друг закон.

Член 34

Евиденција на активностите за обработка

(1) Секој контролор и доколку е применливо, неговиот овластен претставник, води евиденција на операциите за обработка, а за кои е одговорен. Оваа евиденција, особено ги содржи следните информации:

(а) називот, односно името и презимето и контакт податоци на контролорот, доколку е применливо и на сите заеднички контролори, на овластениот претставник на контролорот и на офицерот за заштита на личните податоци;

(б) целите на обработката;

(в) опис на категориите на субјектите на личните податоци и на категориите на личните податоци;

(г) категориите на корисници на кои се откриени или ќе бидат откриени личните податоци, вклучувајќи корисници во трети земји или меѓународни организации;

(е) каде што е применливо, преносот на лични податоци во трета земја или меѓународна организација, вклучувајќи идентификација на таа трета земја или меѓународна организација, а во случај на пренос на лични податоци, наведен во членот 53 став (1) втор потстав на овој закон, документација за соодветни заштитни мерки;

(д) каде што е можно, предвидените рокови за бришење на различните категории на лични податоци;

(ѓ) каде што е можно, општ опис на техничките и организациските мерки за безбедност наведени во членот 36 став (1) од овој закон.

(2) Секој обработувач и каде што е применливо, неговиот овластен претставник, води евиденција на сите категории на операции на обработка, извршени во име на контролорот, во која се содржани:

(а) називот, односно името и презимето и контакт податоци на обработувачот или обработувачите и на секој контролор во чие име дејствува обработувачот, како и каде што е применливо, на овластените претставници на контролорот или обработувачот и на офицерот за заштита на личните податоци;

(б) категориите на обработка кои што се вршат во име на секој контролор;

(в) каде што е применливо, преносот на лични податоци во трета земја или меѓународна организација, вклучувајќи идентификација на таа трета земја или меѓународна организација, а во случај на пренос на лични податоци, наведен во членот 53 став (1) втор потстав на овој закон, документација за соодветни заштитни мерки;

(г) каде што е можно, општ опис на техничките и организациските мерки за безбедност наведени во членот 36 став (1) од овој закон.

(3) Евиденциите од ставовите (1) и (2) од овој член, треба да се водат во писмена форма, како и во електронска форма.

(4) Контролорот или обработувачот и каде што е применливо, нивните овластени претставници, на барање на Агенцијата и обезбедуваат пристап до евиденцијата.

(5) Обврските од ставовите (1) и (2) од овој член не се применуваат на трговско друштво или организација со помалку од 50 вработени, освен ако постои веројатност обработката која што ја вршат да претставува ризик за правата и слободите на субјектите на личните податоци, ако обработката не е повремени или обработката вклучува посебни категории на лични податоци од членот 13 став (1) од овој закон или лични податоци поврзани со казнени осуди и казнени дела од членот 14 став (1) од овој закон.

Член 35

Соработка со Агенцијата

На барање на Агенцијата, контролорот и обработувачот и каде што е применливо, нивните овластени претставници, се должни да соработуваат при исполнување на своите задачи.

2. Безбедност на личните податоци

Член 36

Безбедност на обработката

(1) Земајќи ги предвид најновите технолошки достигнувања, трошоците за спроведување и природата, обемот, контекстот и целите на обработката, како и ризиците со различен степен на веројатност и сериозноста на правата и слободите на физичките лица, контролорот и обработувачот се должни да

применат соодветни технички и организациски мерки за да обезбедат ниво на безбедност соодветно на ризикот, вклучувајќи, според потребата:

- (а) псевдонимизација и криптирање на личните податоци;
- (б) способност за обезбедување на континуирана доверливост, интегритет, достапност и отпорност на системите и услугите за обработка;
- (в) способност за навремено, повторно воспоставување на достапноста до личните податоци и пристапот до нив во случај на физички или технички инцидент;
- (г) процес на редовно тестирање, оценување и евалуација на ефективноста на техничките и организациските мерки со цел да се гарантира безбедноста на обработката.

(2) При процена на соодветно ниво на безбедност се земаат во предвид особено ризиците кои се поврзани со обработката, особено од случајно или незаконско уништување, губење, менување, неовластено откривање на личните податоци или неовластен пристап до пренесените, зачуваните или на друг начин обработени лични податоци.

(3) Почитувањето на одобрените кодекси на однесување, наведени во членот 44 на овој закон или на одобрените механизми за сертификација наведени во членот 46 на овој закон, може да се искористи како елемент за докажување на усогласеноста со барањата утврдени во ставот (1) на овој член.

(4) Контролорот и обработувачот преземаат мерки за да обезбедат дека секое физичко лице кое дејствува по овластување на контролорот или на обработувачот, а кое што има пристап до личните податоци, нема да ги обработува овие податоци, ако не му се дадени упатства од контролорот, освен ако е обврзан да ги обработува според закон.

(5) Контролорот и обработувачот се должни да донесат документација со опис на техничките и организациските мерки според барањата утврдени во ставот (1) на овој член при што може да се консултираат со Агенцијата за усогласеноста на документацијата со одредбите на овој закон и со прописите донесени врз основа на овој закон.

(6) Контролорот и обработувачот се должни да ги применуваат мерките утврдени со документацијата од ставот (5) на овој член.

(7) Директорот на Агенцијата ќе ја пропише содржината на документацијата од ставот (5) на овој член, како и примената на соодветни технички и организациски мерки кои треба да бидат преземени според барањата утврдени во ставот (1) на овој член.

Член 37

Известување на Агенцијата за нарушување на безбедноста на личните податоци

(1) Во случај на нарушување на безбедноста на личните податоци, контролорот без непотребно одлагање и каде што е можно, не подоцна од 72 часа откако дознал за истата, ја известува Агенцијата за нарушувањето на безбедноста на личните податоци, освен ако не постои веројатност нарушувањето на безбедноста на личните податоци да создаде ризик за правата и слободите на физичките лица. Кога известувањето до Агенцијата не е поднесено во рок од 72 часа, заедно со известувањето треба да биде доставено и образложение за причините за доцнењето.

(2) Обработувачот го известува контролорот без непотребно одлагање, откако дознал за нарушување на безбедноста на личните податоци.

(3) Известувањето од ставот (1) на овој член, мора да го содржи најмалку следното:

(а) опис на природата на нарушувањето на безбедноста на личните податоци, вклучувајќи, ако е можно, категориите и приближниот број на засегнати субјекти на личните податоци и категориите и приближниот број на засегнати збирки на лични податоци;

(б) наведување на името, презимето и контакт податоци на офицерот за заштита на личните податоци или на друго лице за контакт, од кое може да се добијат повеќе информации;

(в) опис на можните последици од нарушувањето на безбедноста на личните податоци;

(г) опис на преземените или предложените мерки од страна на контролорот за справување со нарушувањето на безбедноста на личните податоци, вклучувајќи соодветни мерки за намалување на можните негативни ефекти.

(4) Информациите може постепено да се обезбедат без понатамошно непотребно одлагање, само доколку не било можно целосно или дел од информациите да се поднесат истовремено.

(5) Контролорот ги документира сите нарушувања на безбедноста на личните податоци, вклучувајќи ги фактите поврзани со нарушувањето на безбедноста на личните податоци, нивните последици и преземените активности за справување со нарушувањето. Оваа документација треба да и овозможи на Агенцијата да ја провери усогласеноста со овој член.

Член 38

Известување на субјектот на личните податоци за нарушување на безбедноста на личните податоци

(1) Во случај на нарушување на безбедноста на личните податоци, за кое постои веројатност да предизвика висок ризик за правата и слободите на физичките лица, контролорот, без непотребно одлагање, го известува субјектот на личните податоци за нарушувањето на безбедноста на личните податоци.

(2) Во известувањето до субјектот на личните податоци од ставот (1) на овој член, на јасен и едноставен јазик се опишува природата на нарушувањето на безбедноста на личните податоци и се наведуваат најмалку информациите и мерките наведени во членот 37 став (3) точки (б), (в) и (г) од овој закон.

(3) Известувањето до субјектот на личните податоци од ставот (1) на овој член, не е задолжително, доколку е исполнет било кој од следните услови:

(а) контролорот применил соодветни технички и организациски мерки за заштита и тие мерки биле применети во однос на личните податоци засегнати од нарушувањето на безбедноста на личните податоци, особено мерки кои што ги прават личните податоци неразбирливи за секое лице кое нема овластување за пристап до нив, како што е криптирањето;

(б) контролорот применил дополнителни мерки кои гарантираат дека веќе не постои веројатност за појавување на висок ризик за правата и слободите на субјектите на личните податоци од ставот (1) на овој член;

(в) ако известувањето бара несразмерен напор. Во таков случај, се врши јавно известување или се применува друга слична мерка со која субјектите на личните податоци ќе бидат подеднакво информирани на ефикасен начин.

(4) Ако контролорот не го известил субјектот на личните податоци за нарушувањето на безбедноста на личните податоци, Агенцијата по констатирање на веројатноста дека нарушувањето на безбедноста на личните податоци предизвикува висок ризик, може да побара од контролорот да извести за нарушувањето или да одлучи дека е исполнет некој од условите од ставот (3) на овој член.

3.Проценка на влијанието на заштитата на личните податоци и претходна консултација

Член 39

Проценка на влијанието на заштитата на личните податоци

(1) Кога при користење на нови технологии за некој вид на обработка, земајќи ги предвид природата, обемот, контекстот и целите на обработката, постои веројатност истата да предизвика висок ризик за правата и слободите на физичките лица пред да биде извршена обработката, контролорот врши проценка на влијанието на предвидените операции на обработката во однос на заштитата на личните податоци. Една проценка може да се однесува на серија слични операции на обработка, кои претставуваат слични високи ризици.

(2) При вршењето на проценка на влијанието врз заштитата на личните податоци, контролорот бара совет од офицерот за заштита на личните податоци, ако тој е определен.

(3) Проценката на влијанието врз заштитата на личните податоци од ставот (1) на овој член, се бара особено во случај на:

(а) систематска и сеопфатна оценка на личните аспекти кои се поврзани со физички лица, која се заснова на автоматска обработка, вклучувајќи и профилирање, а врз основа на која се донесуваат одлуки кои произведуваат правно дејство во врска со физичкото лице или значително влијаат на физичкото лице;

(б) обемна обработка на посебните категории на лични податоци наведени во членот 13 став (1) од овој закон или на лични податоци поврзани со казнени осуди и казнени дела од членот 14 на овој закон; или

(в) систематско набљудување на јавно достапни простори во големи размери.

(4) Агенцијата воспоставува и јавно објавува листа на видовите операции на обработка, за кои се бара проценка на влијанието врз заштитата на личните податоци во согласност со ставот (1) на овој член.

(5) Агенцијата може да воспостави и јавно да објави листа на видовите операции на обработка, за кои не се бара проценка на влијанието врз заштитата на личните податоци.

(6) Проценката треба да содржи најмалку:

а) систематски опис на операциите за предвидената обработка и целите на обработката, вклучувајќи ги, каде што е применливо и легитимните

интереси на контролорот;

б) проценка на неопходноста и пропорционалноста на операциите на обработка во однос на целите;

в) проценка на ризиците за правата и слободите на субјектите на личните податоци од ставот (1) на овој член; и

г) мерките предвидени за решавање на ризици, вклучувајќи заштитни мерки, мерки на безбедност и механизми за да се обезбеди заштита на личните податоци и за да се демонстрира усогласеност со овој закон, земајќи ги предвид правата и легитимните интереси на субјектите на личните податоци и други засегнати лица.

(7) Почитувањето на одобрените кодекси на однесување наведени во членот 44 на овој закон од страна на релевантните контролори или обработувачи ќе биде земено предвид при проценката на влијанието на операциите при обработката од страна на тие контролори или обработувачи, особено за целите на проценка на влијанието на заштитата на личните податоци.

(8) Доколку има потреба, контролорот бара мислење од субјектите на личните податоци или нивните претставници за планираната обработка, без да се влијае на заштитата на комерцијалните или јавните интереси или безбедноста на операциите на обработката.

(9) Доколку е потребно, контролорот ќе изврши преиспитување за да процени дали обработката се врши во согласност со проценката на влијанието на заштитата на личните податоци најмалку во случаите кога има промена на ризикот предизвикана од операциите на таа обработка.

Член 40

Претходна консултација

(1) Контролорот се консултира со Агенцијата пред обработката, ако проценката на влијанието на заштитата на личните податоци од членот 39 на овој закон покаже дека, доколку контролорот не преземе мерки за ублажување на ризикот, тогаш обработката ќе предизвика висок ризик.

(2) Кога Агенцијата смета дека планираната обработка наведена во ставот (1) од овој член го прекршува овој закон, особено кога контролорот не го идентификувал или намалил ризикот во доволна мера, тогаш Агенцијата во рок не подолг од 60 дена од денот на приемот на барањето за консултација, му дава мислење во писмена форма на контролорот или кога е применливо на обработувачот, при што може да користи и кое било од

своите овластувања наведени во членот 66 од овој закон. Овој рок може да биде продолжен за дополнителни 40 дена, имајќи ја предвид комплексноста на планираната обработка. Агенцијата во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето за консултација, го информира контролорот и кога е применливо, обработувачот за тоа продолжување, вклучувајќи ги причините за одложувањето. Овие рокови може да се суспендираат додека Агенцијата не ги добие сите побарани информации за целите на консултацијата.

(3) За време на консултирањето со Агенцијата во согласност со ставот (1) на овој член, контролорот на Агенцијата и ги доставува следните информации:

(а) каде што е применливо, податоци за конкретните одговорности на контролорот, заедничките контролори и обработувачите вклучени во обработката, особено при обработка во рамките на група на правни лица;

(б) целите и средствата на планираната обработка;

(в) предвидените заштитни мерки и другите мерки за заштита на правата и слободите на субјектите на лични податоци во согласност со овој закон;

(г) каде што е применливо, контакт податоци на офицерот за заштита на личните податоци;

(д) проценката на влијанието на заштитата на личните податоци, според членот 39 од овој закон; и

(ѓ) сите други податоци побарани од Агенцијата.

(4) Органите на државната власт се консултираат со Агенцијата за време на изработување на предлог закони кои треба да се донесат од страна на Собранието на Република Македонија, или на подзаконски акти кои се донесуваат врз основа на тие закони, а кои се однесуваат на обработката на личните податоци.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член, при процесот на консултирање на контролорите со Агенцијата, контролорот е должен да побара претходно одобрение од Агенцијата за обработка која ќе се врши од страна на контролорот за цели на јавниот интерес, вклучувајќи и обработка за цели на социјална заштита и јавно здравство.

4. Офицер за заштита на личните податоци

Член 41

Определување на офицер за заштита на личните податоци

(1) Контролорот и обработувачот определуваат офицер за заштита на личните податоци во секој случај кога:

(а) обработката се врши од страна на орган на државна власт, освен за судовите кога постапуваат во рамките на нивните судски надлежности, а кои ќе определат офицер за друга обработка на личните податоци која се врши согласно закон;

(б) основните активности на контролорот или обработувачот се состојат од операции за обработка, кои поради својата природа, опсег и/или цели, бараат во голема мера редовно и систематско следење на субјектите на лични податоци или

(в) основните активности на контролорот или обработувачот се состојат од обемна обработка на посебни категории на лични податоци наведени во членот 13 на овој закон или лични податоци поврзани со казнени осуди и казнени дела од членот 14 на овој закон.

(2) Група на правни лица може да определат еден офицер за заштита на личните податоци, под услов офицерот да биде лесно достапен за секое правно лице.

(3) Кога контролорот или обработувачот е орган на државна управа, еден офицер за заштита на личните податоци може да биде определен за неколку органи во состав, земајќи ја предвид нивната организациска структура и големина.

(4) Покрај случаите наведени во ставот (1) на овој член, контролорот или обработувачот или здруженија и други тела што ги претставуваат категориите на контролори или обработувачи, се должни да определат офицер за заштита на личните податоци. Офицерот за заштита на личните податоци може да ги извршува задачите за тоа здружение или друго тело кое ги претставува контролорите и обработувачите.

(5) Офицерот за заштита на личните податоци се определува врз основа на неговите стручни квалификации, а особено врз основа на стручни знаења за легислативата и практиките во областа на заштитата на личните податоци, како и неговата способност да ги извршува работите наведени во членот 43 од овој закон.

За офицер за заштита на личните податоци може да биде определено лице кое:

- е државјанин на Република Македонија,
- активно го користи македонскиот јазик,
- во моментот на определувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност,
- има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен образование и

- поседува сертификат издаден од Агенцијата.

(6) Офицерот за заштита на личните податоци може да биде вработен кај контролорот или обработувачот или да ги извршува работите врз основа на договор за услуги.

(7) Контролорот или обработувачот ги објавува контакт податоците за офицерот за заштита на личните податоци како и ги соопштува на Агенцијата.

Член 42

Положба на офицерот за заштита на личните податоци

(1) Контролорот и обработувачот се должни да обезбедат дека офицерот за заштита на личните податоци на соодветен начин и навремено е вклучен во сите прашања поврзани со заштитата на личните податоци.

(2) Контролорот и обработувачот се должни да му обезбедат поддршка на офицерот за заштита на личните податоци при извршувањето на работите наведени во членот 43 од овој закон, обезбедувајќи му ресурси неопходни за извршување на тие работи и пристап до личните податоци и операциите на обработка, како и одржување на неговото стручно знаење.

(3) Контролорот и обработувачот се должни да гарантираат дека офицерот за заштита на личните податоци нема да добива никакви упатства во однос на извршувањето на неговите работи. Офицерот за заштита на личните податоци не може да биде сменет или казнет од контролорот или обработувачот за извршувањето на своите работи. Офицерот за заштита на личните податоци директно одговара пред највисокото раководно ниво на контролорот или обработувачот.

(4) Субјектите на личните податоци може да го контактираат офицерот за заштита на личните податоци за сите прашања поврзани со обработката на нивните лични податоци и за остварувањето на нивните права според овој закон.

(5) Офицерот за заштита на личните податоци е должен да ја почитува тајноста или доверливоста во однос на извршувањето на своите работи, во согласност со закон.

(6) Офицерот за заштита на личните податоци може да врши и други задачи и должности. Контролорот или обработувачот е должен да обезбеди

дека таквите задачи и должности не доведуваат до судир на интереси.

Член 43

Работи што ги врши офицерот за заштита на личните податоци

(1) Офицерот за заштита на личните податоци ги врши најмалку следните работи:

(а) ги информира и советува контролорот или обработувачот и вработените кои вршат обработка соодветно на нивните обврски според прописите за заштита на личните податоци, како и според другите прописи кои што се однесуваат на заштитата на личните податоци;

(б) ја следи усогласеноста со овој закон и со други прописи кои се однесуваат на заштитата на личните податоци и со политиките на контролорот или обработувачот во однос на заштитата на личните податоци, вклучувајќи распределување на одговорности, подигнување на свеста и обучување на вработените кои што учествуваат во операциите на обработка, како и вршење на ревизии за заштита на личните податоци;

(в) каде што е потребно, дава совети во однос на проценката на влијанието на заштитата на личните податоци и го следи извршувањето на проценката во согласност со членот 39 од овој закон;

(г) соработува со Агенцијата;

(д) дејствува како контакт точка за Агенцијата во однос на прашањата поврзани со обработката, вклучувајќи ја претходната консултација наведена во членот 40 од овој член, како и советување според потребите за сите други прашања.

(2) При извршувањето на своите работи, офицерот за заштита на личните податоци ги зема предвид ризиците поврзани со операциите на обработката, како и природата, обемот, контекстот и целите на обработката.

5. Кодекси на однесување и сертификација

Член 44

Кодекси на однесување

(1) Земајќи ги предвид специфичните карактеристики на различните сектори на обработка на личните податоци и специфичните потреби на микро, малите и средните трговски друштва, а со цел да се придонесе за правилна примена на овој закон, здруженијата и другите тела што ги претставуваат категориите на контролори или обработувачи можат да

изработат кодекси на однесување или измени или дополнување на таквите кодекси со цел да биде прецизирана примената на овој закон, во однос на:

- (а) правичната и транспарентна обработка;
- (б) легитимните интереси на контролорите во специфични контексти;
- (в) собирањето на личните податоци;
- (г) псевдонимизацијата на личните податоци;
- (д) информирањето на јавноста и на субјектите на лични податоци;
- (ѓ) остварувањето на правата на субјектите на лични податоци;
- (е) информирањето и заштитата на децата и начинот на добивањето на согласност од законските застапници на детето;
- (ж) мерките и постапките наведени во членовите 28 и 29 на овој закон, како и мерките за гарантирање на безбедноста при обработката на личните податоци утврдена во членот 36 на овој закон;
- (з) известувањето на Агенцијата за нарушувањата на безбедноста на личните податоци и информирањето на субјектите на личните податоци за таквите нарушувања на безбедноста на личните податоци;
- (с) преносот на личните податоци во трети земји или меѓународни организации; или
- (и) вонсудските постапки и други постапки за решавање на спорови меѓу контролорите и субјектите на лични податоци во однос на обработката, не доведувајќи ги во прашање правата на субјектите на лични податоци врз основа на членовите 94 и 96 на овој закон.

(2) Кодексот на однесување од ставот (1) на овој член содржи механизми кои ќе му овозможат на телото за мониторирање задолжително да спроведува мониторинг на усогласеноста со неговите одредби од страна на контролорите или обработувачите кои се обврзале на неговата примена, без да се исклучат задачите и надлежностите на Агенцијата според членовите 64 или 65 од овој закон.

(3) Здруженијата и другите тела од ставот (1) на овој член, кои имаат намера да изработат кодекс на однесување или да го изменат и дополнат постојниот кодекс, треба да го достават предлог кодексот, неговата измена или дополнување до Агенцијата. Агенцијата дава мислење за тоа дали предлог кодексот, неговата измена или дополнување се усогласени со овој закон и воедно го одобрува предлог кодексот, неговата измена или дополнување, ако смета дека обезбедува доволно соодветни заштитни мерки.

(4) Кога предлог кодексот на однесување, неговата измена или дополнување се одобрени во согласност со ставот (3) на овој член, Агенцијата го регистрира и објавува кодексот.

(5) Агенцијата води регистар на сите одобрени кодекси на однесување,

измени и дополнувања и обезбедува јавен пристап до нив на соодветен начин.

Член 45

Мониторинг на одобрени кодекси на однесување

(1) Без да се исклучат задачите и надлежностите на Агенцијата од членовите 65 и 66 на овој закон, мониторингот на усогласеноста на кодексот на однесување во согласност со членот 44 од овој закон, може да се спроведе од страна на тело кое има соодветно ниво на стручност во врска со предметот на кодексот и е акредитирано за таа цел од Агенцијата.

(2) Телото од ставот (1) на овој член, може да биде акредитирано за мониторинг на усогласеноста на кодексот на однесување, ако:

(а) пред Агенцијата ја докажало во доволна мера својата независност и стручност во врска со предметот на кодексот;

(б) воспоставило процедури, кои му овозможиле да направи проценка на квалификуваноста на контролорите и обработувачите да го применуваат кодексот, да мониторира дали тие се усогласени со одредбите од кодексот, како и да прави периодичен преглед на нивното функционирање;

(в) воспоставило процедури и механизми за постапување по приговори за прекршување на кодексот или за начинот на кој кодексот бил спроведен или се применува од контролорот или обработувачот и да ги направи овие процедури и механизми транспарентни во однос на субјектите на лични податоци и јавноста; и

(г) на Агенцијата во доволна мера и докажало дека неговите задачи и должности не доведуваат до судир на интереси.

(3) Агенцијата со подзаконски акт ги утврдува критериумите за акредитација на телото од ставот (1) на овој член.

(4) Без да се исклучат задачите и надлежностите на Агенцијата и одредбите од Глава VIII и Глава IX на овој закон, при постоење на соодветни заштитни мерки, телото од ставот (1) на овој член, презема соодветни дејствија во случај на прекршување на кодексот на однесување од страна на контролор или обработувач, вклучувајќи суспендирање или исклучување на засегнатиот контролор или обработувач од кодексот. Телото од ставот (1) на овој член ја информира Агенцијата за овие активности и за причините за преземање на истите.

(5) Агенцијата ја повлекува акредитацијата на телото од ставот (1) на овој член, ако условите за акредитација не се почитуваат или веќе не се исполнуваат или ако активностите кои се спроведуваат од страна на телото

го прекршуваат овој закон.

(6) Одредбите од овој член не се применуваат во однос на обработката извршена од страна на органите на државна власт.

Член 46 **Сертификација**

(1) Земајќи ги предвид специфичните карактеристики на различните сектори на обработка на лични податоци и специфичните потреби на микро, малите и средните претпријатија, за да се придонесе за правилна примена на овој закон, Агенцијата воспоставува механизми за сертификација за заштита на личните податоци, како и печати и ознаки за заштита на личните податоци со цел да се демонстрира усогласеност со овој закон при операциите на обработка од страна на контролорите и обработувачите.

(2) Сертификацијата е доброволна и е достапна преку транспарентна постапка.

(3) Сертификацијата според овој член не ја намалува одговорноста на контролорот или на обработувачот за усогласување со овој закон, како и не ги исклучува задачите и надлежностите на Агенцијата според членовите 64 или 65 од овој закон.

(4) Сертификацијата од овој член се издава од сертификациони тела наведени во членот 47 од овој закон, врз основа на критериумите утврдени од Агенцијата.

(5) За обработката која што е предмет на механизмот за сертификација, контролорот или обработувачот на сертификационото тело од членот 47 на овој закон, му ги обезбедува сите информации и пристап до своите операции на обработка, кои се неопходни за водење на постапката за сертификација.

(6) Сертификатот се издава на контролорот или обработувачот за период не подолг од три години и може да биде обновен под истите услови, доколку релевантните барања и понатаму се исполнуваат. Сертификатот се повлекува како применлив од страна на сертификационите тела од членот 47 на овој закон, ако барањата за сертификација не се исполнети или веќе не се исполнуваат.

(7) Агенцијата води регистар за сите механизми за сертификација, како и за сите печати и ознаки за заштита на личните податоци и обезбедува јавен пристап до нив на соодветен начин.

Член 47 Сертификациони тела

(1) Без да се исклучат задачите и надлежностите на Агенцијата во согласност со членовите 65 и 66 од овој закон, сертификационите тела кои имаат соодветно ниво на стручност во областа на заштитата на личните податоци, откако претходно ќе ја известат Агенцијата со цел да им дозволи да ги применуваат своите овластувања при што ако е потребно Агенцијата да издаде и обнови сертификати во согласност со член 66 став (2) точка (ж) од овој закон.

(2) Сертификационите тела од ставот (1) на овој член кои ќе вршат сертификација согласно одредбите на овој закон, се акредитираат од страна на Институтот за акредитација на Република Македонија (во натамошниот текст: Институтот), согласно со прописите за акредитација. Сертификационите тела од овој став, се акредитираат само ако:

(а) ја докажале во доволна мера пред Институтот својата независност и стручност во врска со предметот на сертификација;

(б) се обврзале да ги почитуваат критериумите за сертификација утврдени од страна на Агенцијата, односно Институтот;

(в) имаат воспоставено процедури за издавање, периодични прегледи и повлекување на сертификати, печати и ознаки за заштита на личните податоци;

(г) имаат воспоставено процедури и механизми за постапување по приговори за прекршување на сертификацијата или за начинот на кој сертификацијата била спроведена или се применува од страна на контролорот или обработувачот, како и да се направени овие процедури и механизми транспарентни во однос на субјектите на лични податоци и јавноста;

(д) на Институтот во доволна мера му докажале дека нивните задачи и должности не доведуваат до судир на интереси.

(3) Акредитацијата на сертификационите тела од ставот (1) на овој член, се врши врз основа на критериумите кои во соработка со Агенцијата, ги утврдува Институтот, а со која се обезбедува јавен пристап до нив во лесно достапна форма.

(4) Сертификационите тела од ставот (1) на овој член се одговорни за соодветна проценка, која води до сертификација или до повлекување на издаден сертификат, без да се исклучи одговорноста на контролорот или обработувачот за усогласеност со овој закон. Акредитацијата се издава за период не подолг од пет години и може да биде обновена под исти услови, доколку сертификационото тело и понатаму ги исполнува барањата утврдени

во овој член.

(5) Сертификационите тела од ставот (1) од овој член, на Институтот му ги обезбедуваат причините за издавање или повлекување на бараниот сертификат.

(6) Институтот ја повлекува акредитацијата на сертификационото тело од ставот (1) на овој член, ако не се почитуваат или веќе не се исполнуваат условите за акредитација, или ако активностите кои се спроведуваат од страна на телото го прекршуваат овој закон.

(7) Агенцијата донесува подзаконски акти со кои ги пропишува технички стандарди за механизмите за сертификација и за печатите и ознаките за заштита на личните податоци, како и механизмите за промовирање и препознавање на тие сертификациски механизми, печати и ознаки.

V. ПРЕНОС НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 48

Општо начело за пренос

(1) Секој пренос на лични податоци кои се подложени на обработка или се наменети за обработка по преносот во трета земја или во меѓународна организација може да се изврши само доколку условите утврдени во овој закон се исполнети и се применуваат од страна на контролорот и обработувачот, вклучувајќи го и понатамошниот пренос на личните податоци од третата земја или меѓународна организација во друга трета земја или меѓународна организација. Сите одредби од оваа глава се применуваат за да се обезбеди дека не се загрозува нивото на заштита на физичките лица гарантирани со овој закон.

(2) За пренос на личните податоци од ставот (1) на овој член од страна на контролорите, обработувачите или корисниците, кои имаат седиште или се основани во земја членка на Европската унија или во Европскиот економски простор, одредбите од оваа глава нема да се применуваат.

(3) Во случај на пренос на лични податоци во земја членка на Европската унија, односно земја членка на Европскиот економски простор, контролорот или обработувачот е должен да ја извести Агенцијата.

Член 49

Пренос на лични податоци врз основа на одлука за соодветност

(1) Пренос на личните податоци во трета земја или меѓународна организација може да се изврши кога Агенцијата ќе процени дека третата земја или меѓународната организација обезбедува соодветно ниво на заштита.

(2) При оценување на соодветноста на степенот на заштита, Агенцијата ги зема предвид особено следните елементи:

(а) владеењето на правото, почитувањето на човековите права и основните слободи, релевантното законодавство, како општото така и секторското, вклучувајќи ги јавната безбедност, одбраната, националната безбедност и кривичното право и пристапот на јавните органи до лични податоци, а исто така и спроведувањето на таквото законодавство, правилата за заштита на личните податоци, професионалните правила и мерките за безбедност, вклучувајќи ги и правилата за понатамошен пренос на лични податоци во друга трета земја или меѓународна организација, кои се почитуваат во таа земја или меѓународна организација, судската практика, како и правосилни и извршни одлуки кои се применуваат на субјектите на лични податоци и ефикасна административна и судска заштита за субјектите на лични податоци, а чии лични податоци се пренесуваат;

(б) постоењето и ефикасно функционирање на еден или повеќе независни надзорни органи за заштита на личните податоци во засегнатата трета земја или на тела на кои подлежи една меѓународна организација, а кои се одговорни за обезбедување и примена на правилата за заштита на личните податоци, вклучувајќи ги соодветните овластувања за спроведување, за помагање и советување на субјектите на личните податоци при остварувањето на нивните права, како и за соработка со Агенцијата; и

(в) меѓународните обврски, кои се преземени од трета земја или меѓународна организација, или други обврски кои произлегуваат од правно обврзувачки конвенции или инструменти, како и нејзино учество во мултилатерални или регионални системи, особено во однос на заштитата на личните податоци.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член не се применуваат за трети земји или меѓународни организации за кои одлука за соодветност има донесено Европската комисија.

(4) Доколку третата земја или меѓународната организација во која треба да се пренесат личните податоци обезбедува соодветен степен на заштита на личните податоци според ставот (2) од овој член, тогаш контролорот или обработувачот може да изврши пренос на лични податоци врз основа на

одлука за соодветност од страна на Агенцијата.

(5) Доколку третата земја или меѓународната организација во која треба да се пренесат податоците не обезбедува соодветен степен на заштита на личните податоци, контролорот или обработувачот нема да го изврши преносот на личните податоци.

Член 50

Пренос на лични податоци кој подлежи на соодветни заштитни мерки

(1) Во случаите кога не е донесена одлука од членот 49 став (4) на овој закон, контролорот или обработувачот може да пренесе лични податоци во трета земја или меѓународна организација само ако контролорот или обработувачот има обезбедено соодветни заштитни мерки, како и под услов субјектите на лични податоци да имаат применлива и достапна судска заштита.

(2) Соодветни заштитни мерки од ставот (1) на овој член, без да се бара претходно одобрување од Агенцијата можат да бидат предвидени, преку:

(а) правно обврзувачки и извршни инструменти меѓу јавните органи или тела;

(б) задолжителни корпоративни правила согласно член 51 од овој закон;

(в) стандардни клаузули за заштита на личните податоци кои ги утврдува Агенцијата или кои се одобрени од страна на Европската комисија;

(г) одобрен кодекс на однесување согласно членот 44 од овој закон заедно со обврзувачки и извршни обврски на контролорот или обработувачот во третата земја за применување на соодветни заштитни мерки, вклучувајќи и во однос на правата на субјектите на лични податоци; или

(ѓ) одобрен механизам за сертификација согласно членот 46 од овој закон заедно со обврзувачки и извршни обврски на контролорот или обработувачот во третата земја за применување на соодветни заштитни мерки, вклучувајќи и во однос на правата на субјектите на лични податоци.

(3) Под услов да се бара одобрение од страна на Агенцијата, соодветни заштитни мерки од ставот (1) на овој член, исто така, можат да бидат предвидени, особено преку:

(а) договорни клаузули меѓу контролорот или обработувачот, како и контролорот, обработувачот или корисникот на личните податоци во третата земја или во меѓународната организација; или

(б) одредби кои треба да се предвидени во управни (административни) договори меѓу јавните органи или тела, а кои содржат применливи и

ефикасни права на субјектите на лични податоци.

Член 51

Задолжителни корпоративни правила

(1) Агенцијата одобрува задолжителни корпоративни правила, под услов ако тие:

(а) се правно обврзувачки и се применуваат на секој заинтересиран член на одредена група на правни лица или на група на правни лица кои вршат заедничка економска дејност, вклучувајќи ги и нивните вработени, а кои тие ги спроведуваат;

(б) јасно обезбедуваат применливи права за субјектите на лични податоци во однос на обработката на нивните лични податоци; и

(в) ги исполнуваат условите утврдени во ставот (2) на овој член.

(2) Задолжителните корпоративни правила од ставот (1) на овој член ја одредуваат најмалку:

(а) структурата и контакт податоците на групата на правни лица или на групата на правни лица кои вршат заедничка економска дејност, како и на секој нивен член;

(б) преносот на лични податоци или серијата на преноси, вклучувајќи ги категориите на лични податоци, видот на обработката и нејзините цели, видот на засегнатите субјекти на лични податоци, како и идентификација на третата земја или на земјите во кои ќе се врши пренос;

(в) нивниот правно обврзувачки карактер, како на внатрешно, така и на надворешно ниво;

(г) примената на општите начела за заштита на личните податоци, особено ограничување на целите, минималниот обем на податоци, ограничување на рокот на чување, квалитетот на податоците, техничката и интегрираната заштита на личните податоци, правната основа за обработка, обработката на посебните категории на лични податоци, мерките за обезбедување на безбедност на личните податоци, како и барањата во однос на понатамошните преноси на личните податоци на други субјекти кои не се обврзани со задолжителните корпоративни правила;

(д) правата на субјектите на лични податоци во однос на обработката и средствата за остварување на овие права, вклучувајќи го и правото на субјектот на лични податоци да не биде предмет на автоматско донесување на поединечни одлуки, вклучувајќи го и профилирањето согласно членот 26 на овој закон, правото на поднесување на барање до Агенцијата и до надлежните судови согласно закон, како и правото на судска заштита и каде што е применливо, правото на надоместок за прекршување на задолжителните корпоративни правила;

(ѓ) прифаќањето на одговорност на контролорот или обработувачот основан на територијата на Република Македонија за секое прекршување на задолжителните корпоративни правила од кој и да е член на засегнатата група, кој не е основан во Република Македонија. Контролорот или обработувачот е целосно или делумно исклучен од оваа обврска само ако докаже дека членот на засегнатата група нема одговорност за настанот кој довел до предизвикување на штетата;

(е) начинот на кој информациите за задолжителните корпоративни правила се даваат на субјектите на лични податоци, особено во однос на одредбите од точките (ѓ), (д) и (ѓ) на овој став, а покрај информациите од членовите 17 и 18 на овој закон;

(ж) работите на секој офицер за заштита на личните податоци определен согласно членот 41 на овој закон, или секое друго лице или тело одговорно за следење на усогласеноста на задолжителните корпоративни правила во рамките на групата на правни лица или групата на правни лица кои вршат заедничка економска дејност, како и следење на обуката и решавањето на приговорите;

(з) постапките во однос на решавањето на приговорите;

(с) механизмите во рамките на групата на правни лица или групата на правни лица кои вршат заедничка економска дејност за обезбедување на проверка на усогласеноста со задолжителните корпоративни правила. Овие механизми вклучуваат ревизии на заштитата на личните податоци и методи за обезбедување на корективни активности за заштита на правата на субјектот на лични податоци. Резултатите од оваа проверка треба да се достават на лицето или телото од точката (ж) на овој став и на највисоките раководни структури на правното лице со доминантна позиција во рамките на групата на правни лица или групата на правни лица кои вршат заедничка економска дејност, како и да бидат достапни по барање на Агенцијата;

(и) механизмите за известување и водење евиденција за промените во правилата, како и за известување на Агенцијата за овие промени;

(ј) механизмите за соработка со Агенцијата за обезбедување усогласеност на секој член на групата на правни лица или на групата на правни лица кои вршат заедничка економска дејност, особено преку обезбедување на Агенцијата со резултатите од проверките на мерките од точката (с) на овој став;

(к) механизмите за известување на надлежниот надзорен орган за заштита на личните податоци за сите правни барања кои се однесуваат на членот на групата на правни лица или на групата на правни лица кои вршат заедничка економска дејност, кои се применуваат во трета земја, а кои веројатно ќе доведат до значителни штетни ефекти за гарантираните мерки обезбедени со задолжителните корпоративни правила; и

(л) соодветна обука за заштита на личните податоци за персоналот кој постојано или редовно има пристап до личните податоци.

Член 52

Пренос или откривање на лични податоци што не се дозволени со правото на Република Македонија

Секоја судска одлука или секоја одлука донесена од административен орган на трета земја со која од контролорот или обработувачот се бара да пренесе или да открие лични податоци може да биде призната или да подлежи на извршување на каков и да било начин, само ако е заснована на меѓународен договор, како што е договор за меѓународна правна помош, што е во сила меѓу третата земја каде што е основан контролорот или обработувачот кој го поднел барањето и Република Македонија, а без да се исклучат одредбите за пренос на лични податоци утврдени во оваа глава.

Член 53

Отстапувања за специфични ситуации

(1) Доколку не постои одлука за соодветност согласно членот 49 став 4 од овој закон или соодветни заштитни мерки согласно членот 50 од овој закон, а кои вклучуваат задолжителни корпоративни правила, преносот или серијата на преноси на лични податоци во трета земја или во меѓународна организација може да се изврши само доколку е исполнет еден од следниве услови:

(а) субјектот на лични податоци има дадено изречна согласност на предложениот пренос, откако бил информиран за можните ризици на таквиот пренос за субјектот на лични податоци, а поради непостоење на одлука за соодветност и на соодветни заштитни мерки;

(б) преносот е неопходен заради извршување на договор меѓу субјектот на лични податоци и контролорот или за спроведување на преддоговорни мерки кои се преземени на барање на субјектот на лични податоци;

(в) преносот е неопходен за склучување или извршување на договор склучен меѓу контролорот или друго физичко или правно лице, а во интерес на субјектот на лични податоци;

(г) преносот е неопходен поради важни причини од јавен интерес;

(д) преносот е неопходен за воспоставување, остварување или одбрана на правни барања;

(ѓ) преносот е неопходен со цел да се заштитат суштинските интереси на субјектот на лични податоци или на други лица, каде што субјектот на лични податоци е физички или деловно неспособен да даде согласност;

(е) преносот се врши од регистар кој според закон има за цел да обезбеди информации за јавноста и кој е отворен за консултации со јавноста или на било кое лице кое може да докаже легитимен интерес, но само до оној степен до кој условите утврдени со закон се исполнети за консултации во посебен

случај.

Кога преносот не може да се заснова врз одредбите од членовите 49 или 50 на овој закон, вклучувајќи ги и одредбите за задолжителни корпоративни правила и ниту едно од отстапувањата за специфична ситуација од првиот потстав на овој став не е применливо, преносот во трета земја или меѓународна организација, може да се изврши само доколку преносот не е повторувачки, и се однесува само на ограничен број на субјекти на лични податоци, а истиот е потребен за исполнување на легитимните интереси на контролорот над кои не преовладуваат интересите или правата и слободите на субјектот на лични податоци, при што контролорот ги оценил сите околности поврзани со преносот на личните податоци и врз основа на таа проценка обезбедил соодветни заштитни мерки во однос на заштитата на личните податоци. Контролорот е должен да ја информира Агенцијата за преносот на лични податоци. Покрај информациите од членовите 17 и 18 на овој закон, контролорот го информира и субјектот на лични податоци за преносот на личните податоци и за исполнувањето на неговите легитимни интереси.

(2) Преносот според точка (е) од првиот потстав на ставот (1) на овој член, не треба да ги вклучува сите лични податоци или сите категории на лични податоци содржани во регистарот. Во случај кога регистарот служи за консултации од страна на лица кои имаат легитимен интерес, преносот може да се изврши само по барање на тие лица или ако тие би биле корисници.

(3) Точките (а), (б) и (в) од првиот потстав на ставот (1) на овој член и вториот потстав на ставот (1) на овој член не се применуваат на активности спроведени од страна на органите на државната власт при вршењето на нивните јавни овластувања.

(4) Јавниот интерес наведен во точка (г) од првиот потстав на ставот (1) на овој член, мора да биде препознаен во правото на Република Македонија, а што се применува во однос на засегнатиот контролор.

(5) Во случај кога не постои одлука за соодветност, правото на Република Македонија за важни причини од јавен интерес, може изрично да определи ограничувања за пренос на посебни категории лични податоци во трета земја или во меѓународна организација.

(6) Контролорот или обработувачот се должни да ја документираат проценката, како и соодветните заштитни мерки од вториот потстав на ставот (1) на овој член во евиденцијата утврдена во членот 34 на овој закон.

Член 54

Меѓународна соработка за заштита на личните податоци

Во однос на трети земји и меѓународни организации, Агенцијата презема соодветни мерки за:

(а) развивање на механизми за меѓународна соработка за олеснување на ефикасното спроведување на законодавството за заштита на личните податоци;

(б) обезбедување на меѓународна правна помош при спроведувањето на законодавството за заштита на личните податоци, која вклучува известување, поднесување на претставки, помош при истраги и размена на информации, а во согласност со соодветните заштитни мерки за заштитата на личните податоци и другите фундаментални права и слободи;

(в) вклучување на релевантните засегнати страни во дискусии и активности насочени кон продлабочување на меѓународната соработка за спроведување на законодавството за заштита на личните податоци;

(г) промовирање на размената и документирање на законодавството и практиките за заштита на личните податоци, вклучувајќи и судир на надлежности со трети земји.

Член 55

Одлучување на Агенцијата

(1) За случаите од членот 49 став (4), членот 50 став (3) и членот 51 на овој закон, Агенцијата одлучува со решение во рок од 90 дена од денот на приемот на барањето.

(2) Против решението на Агенцијата може да се поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежниот суд, во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Член 56

Подзаконски акти на Агенцијата

Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на известувањето за пренос на лични податоци во земјите членки на Европската унија и за земјите членки на Европскиот економски простор, формата и содржината на образецот на барањето за добивање на одобрение за пренос за случаите од членот 49 став (4), членот 50 став (3) и членот 51 на овој закон, како и формата и содржината на образецот за евиденцијата на извршениот пренос на лични податоци во трети земји и меѓународни организации, Европската

унија и Европскиот економски простот, како и начинот на водење на евиденцијата.

VI. АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

1. Независен статус

Член 57

Надзорно тело

(1) Агенцијата е самостоен и независен државен орган, надлежен да врши надзор над законитоста на преземените активности при обработката на личните податоци на територијата на Република Македонија, како и заштита на темелните права и слободи на физичките лица во однос на обработката на нивните лични податоци.

(2) Агенцијата за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија.

(3) Агенцијата има својство на правно лице.

(4) Седиштето на Агенцијата е во Скопје.

Член 58

Независност

(1) Агенцијата е целосно политички, финансиски и функционално независна при извршувањето на своите надлежности, задачи и овластувања во согласност со овој закон.

(2) Агенцијата, директорот, заменик директорот и вработените во Агенцијата не смеат да примаат и да бараат инструкции од органите на државната власт, органите на општините, органите на градот Скопје и од кои било други правни и/или физички лица.

(3) Независноста на Агенцијата се почитува во секое време и ниту еден од органите и/или лицата од ставот (2) на овој член не смее да влијае на директорот, заменик директорот и вработените во Агенцијата при извршувањето на нивните функции, односно работи, ниту на овластувањата на Агенцијата.

(4) Директорот, заменик директорот и вработените во Агенцијата при извршувањето на своите работни обврски и/или при одлучувањето се должни да:

1) дејствуваат професионално, непристрасно и објективно и без влијанија од контролорите и обработувачите, како и било која друга заинтересирана страна;

2) не се раководат од лични, деловни и финансиски интереси;

3) не ги злоупотребуваат овластувањата и статусот што го имаат во Агенцијата или како вработени во Агенцијата и

4) го штитат угледот на Агенцијата.

Член 59

Директор и заменик директор

(1) Со Агенцијата раководи директор, кој го избира и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија.

(2) За избор на директор се објавува јавен оглас во најмалку два дневни весници, кои се издаваат на целата територија на Република Македонија од кои еден од весниците што се издаваат на јзикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(3) Директорот на Агенцијата се избира за време од пет години, со право повторно да биде избран, но не повеќе од двапати.

(4) Директорот на Агенцијата има заменик кој го избира и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија за време од пет години, со право повторно да биде избран, но не повеќе од двапати.

(5) За избор на заменик директор се објавува јавен оглас во најмалку три дневни весници, кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(6) Заменик директорот го заменува директорот на Агенцијата во случај кога тој е отсутен или кога поради болест и други причини не е во можност да ја врши својата функција, со сите негови овластувања и одговорности во

раководењето.

(7) Заменик директорот во соработка со директорот на Агенцијата врши работи од делокругот на работа на директорот на Агенцијата што тој ќе му ги довери.

(8) За својата работа и за работата на Агенцијата, директорот и заменик директорот одговараат пред Собранието на Република Македонија.

(9) Коефициентите за утврдување на платите на директорот и заменик директорот согласно член 118 од овој закон изнесуваат:

- Директор - коефициент 3,00
- Заменик директор - коефициент 2,70.

Член 60

Услови за избор и разрешување

(1) За директор може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови:

- 1) е државјанин на Република Македонија;
- 2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;
- 3) има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен правни науки;
- 4) не е член на орган на политичка партија;
- 5) има најмалку 10 години работно искуство по завршување на високото образование од кои најмалку пет години во областа на заштитата на личните податоци.

(2) За заменик директор на Агенцијата може да биде избрано лице кое ги исполнува условите наведени во ставот (1) на овој член.

(3) На директорот, односно на заменик директорот, функцијата може да му престане со негово разрешување или во случај на смрт.

(4) Директорот, односно заменик директорот може да биде разрешен само во следниве случаи:

- на негово барање,
- ако трајно ја загуби способноста за вршење на функцијата,
- ако ги исполни условите за старосна пензија согласно со закон,

- ако е осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело на безусловна казна затвор во траење од најмалку шест месеца;
- заради злоупотреба на лични податоци и
- кога ќе престане да исполнува кој било од условите наведени во ставот (1) алинеи 1, 2 и 4 на овој член.

Член 61

Свечена изјава

Пред стапување на функцијата, директорот, односно заменик директорот, пред претседателот на Собранието на Република Македонија дава и потпишува свечена изјава, која гласи:

„Изјавувам дека функцијата директор, односно заменик директор ќе ја извршувам совесно, непристрасно и одговорно, ќе го штитам правото на заштита на личните податоци и ќе се придржувам на Уставот и законите на Република Македонија.“

Член 62

Нespoјливост на функцијата и доверливост

(1) Функцијата директор, односно функцијата заменик директор, е неспојлива со вршење други јавни функции или професии, како и со вршење на функција во политичка партија или работно место.

(2) Директорот и заменик директорот се должни да ги чуваат како тајна податоците до кои дошле во својата работа, како за време на мандатот, така и по неговото завршување, а кои претставуваат лични податоци или класифицирани информации во согласност со закон. Директорот и заменик директорот се должни да ги чуваат како тајна особено известувањата од страна на физичките лица кои се однесуваат на прекршување на одредбите од овој закон.

Член 63

Делокруг на работа

- (1) Директорот на Агенцијата:
- ја претставува и застапува Агенцијата пред надлежните органи, освен за имотните права и интереси за кои пред судовите и другите органи ја застапува Државното правобранителство на Република Македонија,
 - ги презема сите правни дејствија во име и за сметка на Агенцијата,
 - организира и обезбедува законито, ефективно и ефикасно вршење на

работите и задачите во Агенцијата,

- одлучува по правата и обврските на вработените во Агенцијата согласно закон,

- ги донесува актите за внатрешна организација и систематизација на работните места на Агенцијата,

- донесува финансиски, односно стратешки документи и годишна програма за работа на Агенцијата, како и го организира нивното спроведување,

- донесува решенија во согласност со закон;

- донесува прописи и други акти за кои е овластен согласно закон,

- се грижи за јавноста на работата на Агенцијата, и

- врши други работи од надлежност на Агенцијата во согласност со закон.

(2) Подзаконските акти, кои ги донесува директорот на Агенцијата се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“.

2. Надлежности, задачи и овластувања

Член 64

Надлежност

(1) Агенцијата е надлежна за извршување на задачите и на овластувањата доделени согласно овој закон, на територијата на Република Македонија.

(2) Агенцијата не е надлежна да врши надзор над судовите кога постапуваат во рамки на нивните судски функции, освен за надзор над законитоста на преземените активности при другата обработка на лични податоци која се врши од страна на судовите согласно закон.

Член 65

Задачи

(1) Без да се доведат во прашање другите задачи утврдени со овој закон, на територијата на Република Македонија, Агенцијата:

(а) ја следи и спроведува примената на овој закон;

(б) ја промовира јавната свест и согледувањето на ризиците, правилата, заштитните мерки и правата во однос на обработката на личните податоци, а особено на активностите кои се насочени кон децата;

(в) во согласност со закон, дава мислења на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија и на другите институции и

тела за законодавните и административните мерки за заштитата на правата и слободите на физичките лица во однос на обработката на личните податоци;

(г) ја промовира свесноста на контролорите и обработувачите за нивните обврски според овој закон;

(д) на барање, обезбедува информации на секој субјект на личните податоци во врска со остварувањето на неговите права според овој закон и доколку е потребно, за таа цел соработува со други надзорни органи за заштита на личните податоци;

(ѓ) ги разгледува поднесените барања од субјектот на личните податоци или од здружение на граѓани во согласност со овој закон и го истражува во соодветна мера предметот на барањето, како и во разумен рок го информира подносителот за исходот на постапката, особено ако е потребна дополнителна истрага или координација со друг надзорен орган за заштита на личните податоци;

(е) соработува со други надзорни органи за заштита на личните податоци, вклучително и преку размена на информации и взаемна помош, со цел да се обезбеди заштита на правата и слободите на физичките лица во однос на обработката на личните податоци;

(ж) спроведува истраги во врска со примената на овој закон, вклучувајќи и врз основа на информации добиени од друг надзорен орган за заштита на личните податоци или друг јавен орган;

(з) го следи соодветниот развој, особено во областа на информатичката и комуникациската технологија и трговските практики, доколку тоа влијае на заштитата на личните податоци;

(с) донесува стандардни договорни клаузули наведени во членот 32 став (7) и членот 50 став (2) точка (в) од овој закон;

(и) воспоставува и одржува листа во врска со барањето за проценка на влијанието на заштитата на личните податоци согласно членот 39 став (4) на овој закон;

(ј) дава мислење за операциите за обработка на личните податоци наведени во членот 40 став (2) на овој закон;

(к) го поттикнува изработувањето на кодекси на однесување согласно членот 44 на овој закон, како и дава мислење и одобрува кодекси на однесување кои обезбедуваат соодветни заштитни мерки во согласност со членот 44 став (3) на овој закон;

(л) го поттикнува создавањето на механизми за сертификација за заштита на личните податоци и на печати и ознаки за заштита на личните податоци согласно членот 46 на овој закон, како и ги одобрува критериумите за сертификација во согласност со членот 46 став (4) на овој закон;

(љ) кога е применливо, врши периодично преиспитување на издадените сертификати во согласност со членот 46 став (6) на овој закон;

(м) ги изготвува и објавува критериумите за акредитација на телото за мониторинг на одобрените кодекси на однесување во согласност со членот

45 на овој закон и на сертификационото тело во согласност со членот 47 на овој закон;

(н) врши акредитација на телото за мониторинг на одобрените кодекси на однесување во согласност со членот 45 на овој закон и на сертификационото тело во согласност со членот 47 на овој закон;

(њ) издава одобрение за договорните клаузули и одредби наведени во членот 50 став (3) на овој закон;

(о) ги одобрува задолжителните корпоративни правила во согласност со членот 51 на овој закон;

(п) воспоставува и одржува евиденција на нарушувањата на овој закон, како и на преземените мерки во согласност со член 66 став (2) на овој закон и

(р) врши и други задачи поврзани со заштитата на личните податоци, согласно закон.

(2) Агенцијата го олеснува поднесувањето на барањата од точката (ѓ) став (1) на овој член, преку мерки како што се: образец за поднесување на барање, кој може да биде пополнет и по електронски пат согласно закон, а без да се исклучат и другите средства за комуникација.

(3) Извршувањето на задачите од ставот (1) на овој член е бесплатно за субјектот на личните податоци и кога тоа е применливо, за офицерот за заштита на личните податоци.

(4) Кога барањата се очигледно неосновани или прекумерни, особено поради својата повторливост, Агенцијата може да наплати разумен надоместок врз основа на административните трошоци, или да одбие да постапи по барањето. Товарот на докажување за очигледно неоснованиот или прекумерниот карактер на барањето паѓа на Агенцијата.

(5) Покрај задачите од ставот (1) на овој член, Агенцијата може да:

- иницира измени и дополнувања на закони и други подзаконски акти заради нивно усогласување со одредбите на овој закон, како и со меѓународни договори ратификувани во согласност со Уставот на Република Македонија;

- поднесува предлози до Уставниот суд на Република Македонија за оценување на уставноста на законите и уставноста и законитоста на другите прописи или општи акти во врска со заштитата на личните податоци.

Член 66

Овластувања

(1) Агенцијата ги има следните истражни овластувања:

(а) да нареди на контролорот и на обработувачот и кога е применливо, на овластениот претставник на контролорот или на обработувачот, да ги обезбеди сите информации потребни за извршување на своите задачи;

(б) да спроведува истраги во форма на супервизии за заштита на личните податоци;

(в) да спроведува преиспитување на издадените сертификати во согласност со членот 46 став (б) на овој закон;

(г) да го извести контролорот или обработувачот во случаите кога се сомнева дека се прекршени одредбите на овој закон;

(д) да добие од контролорот и од обработувачот пристап до сите лични податоци и до сите информации што му се потребни за извршување на своите задачи;

(ѓ) да добие пристап до сите простории на контролорот и обработувачот, вклучувајќи до секоја опрема и средства за обработка на лични податоци во согласност со закон.

(2) Агенцијата ги има следните корективни овластувања:

(а) да издава предупредувања до контролорот или обработувачот кога постои веројатност дека планираните операции на обработка на личните податоци ќе ги прекршат одредбите од овој закон;

(б) да издава укажувања до контролорот или до обработувачот, кога операциите на обработка на личните податоци ги прекршиле одредбите од овој закон;

(в) да нареди на контролорот или на обработувачот да ги исполни барањата на субјектот на личните податоци за остварување на правата на субјектот во согласност со овој закон;

(г) да нареди на контролорот или на обработувачот да ги усогласи операциите на обработка на личните податоци со одредбите од овој закон, како и според потребите на точно определен начин и во точно одреден временски период;

(д) да нареди на контролорот да го извести субјектот на личните податоци за нарушувањето на безбедноста на личните податоци;

(ѓ) да изрече времено или трајно ограничување, вклучувајќи забрана на обработката на личните податоци;

(е) да нареди исправка или бришење на личните податоци или ограничување на обработката во согласност со членовите 20, 21 и 22 на овој закон, како и известување за таквите активности на корисниците на коишто им биле откриени личните податоци во согласност со членот 21 став (2) и членот 23 на овој закон;

(ж) да го повлече сертификатот или да му нареди на сертификационото тело да го повлече сертификатот издаден во согласност со членовите 46 и 47 на овој закон, или да му нареди на сертификационото тело да не издава сертификат ако барањата за сертификација не се исполнети или веќе не се почитуваат;

(з) да изрече прекршочна сакција согласно овој закон, заедно со мерките или наместо мерките кои се наведени во овој став, а во зависност од околностите на секој поединечен случај;

(с) да нареди прекин на преносот на личните податоци на корисникот во друга земја или во меѓународна организација.

(3) Агенцијата ги има следните овластувања во врска со давање одобренија и мислења:

(а) да дава мислења на контролорот во согласност со постапката за претходна консултација според членот 40 на овој закон;

(б) по сопствена иницијатива или по барање, да издава мислења до Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија или согласно со закон до други институции и тела, како и до јавноста во однос на сите прашања поврзани со заштитата на личните податоци;

(в) да дава одобренија за обработка според членот 40 став (5) на овој закон;

(г) да дава мислења и да одобрува предлог кодекси на однесување во согласност со членот 40 став (3) на овој закон;

(д) да ги одобрува критериумите за сертификација во согласност со членот 46 став (4) на овој закон;

(ѓ) да дава позитивно или негативно мислење за исполнување на критериумите за издавање на сертификати во согласност со членот 47 на овој закон;

(е) да донесува стандардни договорни клаузули наведени во членот 32 став (7) и членот 50 став (2) точка (в) од овој закон;

(ж) да дава одобрение за договорните клаузули наведени во членот 50 став (3) точка (а) од овој закон;

(з) да дава одобрение за управните (административните) договори наведени во членот 50 став (3) точка (б) од овој закон;

(с) да ги одобрува задолжителните корпоративни правила во согласност со членот 51 на овој закон.

(4) Извршувањето на овластувањата од страна на Агенцијата во согласност со овој член подлежат на соодветни заштитни мерки, вклучувајќи ефикавна правна заштита и соодветна постапка, согласно закон.

(5) Агенцијата има овластување да ги известува судовите за повредите на одредбите од овој закон, како и според потребите да започне или на друг

начин да учествува во судски постапки, со цел спроведување на одредбите на овој закон.

(6) Начинот на остварување на правата на субјектот на личните податоци согласно овој закон се пропишува со подзаконски акт донесен од директорот на Агенцијата.

Член 67

Односи на Агенцијата со органите на државната власт

(1) Органите на државната власт се должни да ја известат Агенцијата за преземените мерки за спроведување на нејзините барања, предлози, мислења, препораки или укажувања во рокот што Агенцијата ќе го определи, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето доставено од Агенцијата.

(2) Ако органот на државната власт не ја извести Агенцијата согласно со ставот (1) на овој член или пак нејзините барања, предлози, мислења, препораки или укажувања само делумно ги прифати или не постапи по истите, Агенцијата со посебен извештај за тоа го информира непосредно повисокиот орган, функционерот кој раководи со органот или Собранието на Република Македонија, односно Владата на Република Македонија.

(3) Собранието на Република Македонија, односно Владата на Република Македонија по приемот на посебниот извештај за непочитување и неспроведување на барањата, предлозите, мислењата, препораките или укажувањата на Агенцијата, на седница на која задолжително присуствува функционерот или службеното лице што раководи со органот на државната власт на кој се однесува посебниот извештај, расправа и зазема став со предлог - мерки, а за преземените мерки ја известува Агенцијата во рокот утврден во посебниот извештај.

Член 68

Евиденција на офицери за заштита на личните податоци

(1) Агенцијата води евиденција на офицери за заштита на личните податоци и истиот го објавува на својата веб страница.

(2) Евиденцијата од ставот (1) на овој член содржи:

- назив и седиште на контролорот, односно обработувачот;
- име и презиме на офицерот за заштита на личните податоци;
- контакт податоци за офицерот за заштита на личните податоци (електронска пошта и телефонски број);
- податоци и рок на важање на сертификатот за обука.

Член 69

Обука за заштита на личните податоци

(1) Агенцијата подготвува и спроведува обука за контролори, односно обработувачи, како и за офицери за заштита на личните податоци при што издава сертификати за обуки, за што води евиденција.

(2) Обуките се организираат со цел контролорите, односно обработувачите да се стекнат со знаења од областа на заштитата на личните податоци, како и со цел офицерите за заштита на личните податоци да се стекнат со знаења и вештини по однос на практиките и прописите за заштита на личните податоци и со способност да ги извршуваат работите од членот 43 на овој закон.

(3) Распоредот на спроведување на обуките од ставот (1) на овој член се објавува на веб страната на Агенцијата.

(4) Трошоците за обука од ставот (1) на овој член паѓаат на товар на контролорот, обработувачот, односно физичкото лице, а се однесуваат на покривање на реалните трошоци потребни за спроведување на обуката.

(5) На контролорот, обработувачот, односно физичкото лице кои учествувале на обуката, Агенцијата им издава сертификат за обука.

(6) Сертификатот за обука за офицер за заштита на личните податоци е со важност од две години од денот на неговото издавање.

(7) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на спроведување на обуката од ставот (1) на овој член, формата и содржината на образецот за сертификатот за обука за контролорот, обработувачот, односно офицерот за заштита на личните податоци, како и начинот на водењето на евиденција за издадените сертификати за обука.

Член 70

Годишен извештај за работата на Агенцијата

(1) Агенција изготвува годишен извештај за својата работа, кој може да вклучува листа на повреди за кои била известена, како и за видовите на преземени мерки согласно членот 66 став (2) на овој закон.

(2) Агенцијата го доставува до Собранието на Република Македонија, годишниот извештај од ставот (1) на овој член за претходната календарска година, најдоцна до крајот на месец март во тековната година.

(3) Годишниот извештај од ставот (1) на овој член, Агенцијата го објавува на својата веб страница.

(4) По потреба и по барање на Собранието на Република Македонија, Агенцијата доставува и дополнителни извештаи.

Член 71

Известување за обработка на лични податоци

(1) Кога при користење на нови технологии за некој вид на обработка, земајќи ги предвид природата, обемот, контекстот и целите на обработката на лични податоци, постои веројатност истата да предизвика висок ризик за правата и слободите на физичките лица пред да биде извршена обработката, контролорот е должен да ја извести Агенцијата.

(2) Известувањето од ставот (1) на овој член го содржи следново:

- 1) назив на збирката на лични податоци;
- 2) називот, односно името и презимето и контакт податоци на контролорот, доколку е применливо и на сите заеднички контролори, на овластениот претставник на контролорот, доколку го има, како и на офицерот за заштита на личните податоци;
- 3) цел или цели на обработката;
- 4) правна основа за воспоставување збирка на лични податоци;
- 5) опис на категориите на субјектите на личните податоци и на категориите на личните податоци кои се однесуваат на нив;
- 6) категориите на корисници на кои се, или ќе бидат откриени личните податоци, вклучувајќи корисници во трети земји или меѓународни организации;
- 7) рок на чување на личните податоци, односно предвидените рокови за бришење на различните категории на лични податоци;
- 8) пренос на личните податоци во трета земја или меѓународна

организација и

9) општ опис со кој ќе се овозможи првична оцена на соодветноста на преземените технички и организациски мерки за заштита на личните податоци и на нивната обработка.

(3) Агенцијата го одобрува известувањето од ставот (1) на овој член по добивање на конфирмациското писмо од контролорот за извршеното известување.

(4) Пред секоја промена во врска со обработката на личните податоци контролорот е должен да ја извести Агенцијата во согласност со ставовите (1) и (2) на овој член во рок од 30 дена од денот на промената.

(5) Контролорот нема обврска да ја извести Агенцијата согласно ставовите (1) и (2) на овој член, ако:

- личните податоци се дел од јавно достапни збирки врз основа на закон;
- за збирката на лични податоци претходно е извршена проценка на влијанието на заштитата на личните податоци според членот 39 на овој закон;
- збирката на лични податоци се однесува за најмногу до 50 вработени која како единствена збирка ја води контролорот; или
- обработката се однесува на лични податоци на членови на здруженија на граѓани основани за политички, филозофски, верски или синдикални цели.

(6) Контролорот од ставот (5) на овој член е должен да одговори на барањето на субјектот на лични податоци за доставување на податоците од ставот (2) точки 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) и 8) на овој член во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето.

(7) Агенцијата воспоставува и јавно објавува листа на видовите операции на обработка, за кои ќе се бара известување за обработка на лични податоци во согласност со ставот (1) на овој член.

(8) Агенцијата води електронска евиденција на збирки на лични податоци со висок ризик во која се содржани податоците од известувањата примени во согласност со одредбите на овој член.

(9) Евиденцијата од ставот (8) на овој член се ажурира по приемот на известување од страна на контролорот.

(10) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината на образецот на известувањето, начинот на известувањето од ставот (1) на овој

член, како и формата и содржината на евиденцијата од ставот (8) на овој член.

3.Соработка и меѓународна правна помош

Член 72 Соработка

(1) Агенцијата соработува со други надзорни органи за заштита на личните податоци во согласност со овој закон со цел да се обезбеди заштита на правата и слободите на физичките лица во однос на обработката на личните податоци. Агенцијата и засегнатите надзорни органи за заштита на личните податоци ги разменуваат меѓусебно сите релевантни информации по електронски пат, не исклучувајќи и други средства за кореспонденција, а со примена на соодветни технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци.

(2) Агенцијата може да побара во секое време од други надзорни органи за заштита на личните податоци да обезбедат заемна помош во согласност со членот 73 на овој закон, како и може да спроведува заеднички операции во согласност со членот 74 на овој закон, особено за вршење истраги или следење на спроведувањето на мерките во врска со контролор или обработувач, основан надвор од границите на Република Македонија.

Член 73 Взаемна помош

(1) Агенцијата и другите надзорни органи за заштита на личните податоци меѓусебно си обезбедуваат релевантни информации и взаемна помош, со цел доследна примена и спроведување на овој закон, како и за воспоставување на мерки за ефективна меѓусебна соработка. Взаемната помош, особено опфаќа барања за информации и мерки за надзор, како што се барања за спроведување на претходни одобрувања и консултации, инспекции и истраги.

(2) Агенцијата ги презема сите соодветни мерки кои се потребни за да се одговори на барањата на друг надзорен орган за заштита на личните податоци, без непотребно одлагање и не подолго од еден месец од денот на приемот на барањето. Таквите мерки, особено може да вклучуваат пренос на релевантни информации за спроведување на истрага.

(3) Барањата за помош ги содржат сите потребни информации, вклучувајќи ги целта и причините за барањето. Разменетите информации се користат единствено за целите за кои се побарани.

(4) Агенцијата ако прими барање за взаемна помош, не може да одбие да постапи по барањето, освен во случаи кога:

(а) не е надлежна за предметот на барањето или за мерките коишто се бараат да ги преземе; или

(б) исполнувањето на барањето би било спротивно на закон.

(5) Агенцијата го информира засегнатиот надзорен орган за заштита на личните податоци кој поднел барање за взаемна помош за резултатите или, во зависност од случајот, за текот на преземените мерки за исполнување на барањето. Агенцијата ги наведува причините во случај на одбивање на барањето според ставот (4) на овој член.

(6) Агенцијата, по правило ги обезбедува информациите побарани од другите надзорни органи за заштита на личните податоци, по електронски пат, не исклучувајќи и други средства за кореспонденција, а со примена на соодветни технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци.

(7) Агенцијата нема да наплатува за активностите кои ги презела како одговор на барањето за взаемна помош. Агенцијата со надзорните органи за заштита на личните податоци може да постигне договор во врска со правилата за обезбедување на взаемен надоместок за конкретни трошоци поврзани со обезбедување на взаемна помош во вонредни околности.

Член 74

Заеднички операции

(1) Агенцијата може да спроведува заеднички операции со други надзорни органи за заштита на личните податоци, вклучувајќи заеднички истраги и заеднички мерки за постапување, во кои учествуваат членови или вработени на надзорните органи кои спроведуваат заедничка операција.

(2) Агенцијата може да обезбеди овластувања, вклучувајќи истражни овластувања, на членови или вработени на засегнатиот надзорен орган за заштита на личните податоци вклучен во заедничките операции согласно закон. Овие овластувања за истрага можат да се вршат само под раководство и во присуство на вработени во Агенцијата. Членовите или вработените на засегнатиот надзорен орган за заштита на личните податоци кои учествуваат

во заедничките операции подлежат на правото на Република Македонија.

(3) За спроведување на заедничките операции со другите надзорни органи за заштита на личните податоци Агенцијата може да склучи меморандуми за соработка заради спроведување на одредбите од овој закон.

Член 75 **Итна постапка**

Во исклучителни околности, кога Агенцијата смета дека постои итна потреба да се дејствува за заштита на правата и слободите на субјектите на личните податоци може веднаш да донесе привремени мерки кои водат до правни последици на територијата на Република Македонија, со одреден рок на важење кој не надминува три месеци, сметајќи од денот на донесувањето на привремените мерки. Агенцијата веднаш ги известува другите засегнати надзорни органи за заштита на личните податоци за преземените мерки и причините за нивното донесување.

VII. ПОСЕБНИ ОПЕРАЦИИ НА ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Член 76

Обработка и слобода на изразување и информирање

(1) Во однос на обработката извршена за новинарски цели или за целите на академско, уметничко или литературно изразување, одредбите од глава II (Начела), глава III (Права на субјектот на личните податоци), глава IV (Контролор и обработувач), глава V (Пренос на лични податоци) и глава VI (Агенција за заштита на личните податоци), како и одредбите од оваа глава на овој закон, може да се исклучат или да се отстапи од нив, доколку тоа е потребно заради балансирање на правото на заштита на личните податоци со слободата на изразување и информирање.

(2) Одредбата од ставот (1) на овој член, особено се применува во однос на обработката на личните податоци во аудиовизуелната област и во новинските архиви (news archives), како и во библиотеките со печатени изданија (press libraries).

(3) Одредбите од овој закон нема да се применуваат врз обработката на личните податоци што се врши за новинарски цели, само во случај ако

јавниот интерес преовладува над приватниот интерес на субјектот на лични податоци.

(4) При процесот на балансирање на правото на заштита на личните податоци со слободата на изразување и информирање се земаат во предвид следните критериуми:

- природата на личните податоци;
- околности под кои се добиени личните податоци;
- влијанието на објавената информација кон дискусијата за јавниот интерес;
- колку е познато засегнатото физичко лице и кој е предметот на информацијата;
- претходно поведење на засегнатото физичко лице;
- претходна согласност на засегнатото физичко лице;
- содржината, формата и последиците од објавувањето на информацијата.

Член 77

Обработка и јавен пристап до службени документи

Орган на државната власт или правно лице кое врши јавни овластувања може да открие лични податоци од службените документи кои ги поседува, со цел спроведување на задача од јавен интерес согласно закон, при што се балансира јавниот пристап до службени документи со правото на заштита на личните податоци во согласност со овој закон.

Член 78

Обработка на матичен број на граѓанинот

- (1) Матичниот број на граѓанинот може да се обработува само:
- по претходна изречна согласност на субјектот на лични податоци;
 - за остварување на со закон утврдени права или обврски на субјектот на лични податоци или контролорот и
 - во други случаи утврдени со закон.

(2) Контролорот или обработувачот е должен да води сметка матичниот број на граѓанинот да не биде непотребно видлив, печатен или преземен од збирка на лични податоци.

Член 79

Претходно одобрение

(1) Само по претходно добиено одобрение од страна на Агенцијата се врши обработка на следниве лични податоци:

- податоци во врска со расното или етничко потекло на субјектот на лични податоци;

- генетски податоци, освен ако обработката на податоците не се врши од страна на стручни лица за потребите на превентивна медицина, медицинска дијагноза или нега и терапија на субјектот на лични податоци и

- биометриски податоци.

(2) Одобрението од ставот (1) на овој член е потребно и во случај кога обработката на личните податоци се врши согласно со членот 13 став (2) точка 1) на овој закон.

(3) Одобрението од став (1) на овој член е потребно и во случај кога се врши системска и обемна обработка на матичниот број на граѓанинот според член 78 став (1) алинеја 1 на овој закон.

(4) Одобрението од ставот (1) на овој член не е потребно во случај кога обработката на личните податоци е утврдена со закон.

(5) Директорот на Агенцијата ја пропишува формата и содржината на образецот на барањето за добивање на одобрение од ставот (1) на овој член.

(6) За случаите од ставот (1) на овој член, Агенцијата одлучува со решение во рок од 90 дена од денот на приемот на барањето за добивање на одобрение.

(7) Против решението на Агенцијата може да се поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежниот суд, во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Член 80

Обработка во контекст на вработувањето

(1) Со закон или со колективни договори може да се предвидат повеќе специфични правила за да се обезбеди заштита на правата и слободите во однос на обработката на личните податоци во контекст на вработувањето, особено за целите на вработување, исполнувањето на договорот за вработување, вклучувајќи извршување на обврските утврдени со закон или со колективни договори, управувањето, планирањето и организацијата на работата, еднаквоста и различноста на работното место, здравјето и безбедноста при работа, заштита на имотот на работодавачот или на потрошувачите за целите на остварување и користење на индивидуална или колективна основа на правата и бенефициите од вработувањето, а исто така и за целите на престанокот на работниот однос.

(2) Правилата од ставот (1) на овој член вклучуваат соодветни и конкретни мерки за заштита на човековото достоинство, легитимните интереси и фундаменталните права на субјектот на личните податоци, особено во однос на транспарентноста на обработката, преносот на личните податоци во рамките на група на правни лица или група на правни лица кои вршат заедничка економска дејност.

(3) Агенцијата дава мислење за тоа дали специфичните правила предвидени во законот или колективните договори од ставот (1) на овој член се усогласени со овој закон.

Член 81

Заштитни мерки и отстапувања поврзани со обработката за целите на архивирање од јавен интерес, за научни или историски истражувања или за статистички цели

(1) При обработката за цели на архивирање од јавен интерес, за научни или историски истражувања или за статистички цели, контролорот е должен да примени соодветни заштитни мерки за правата и слободите на субјектот на личните податоци во согласност со овој закон. Овие заштитни мерки обезбедуваат применување на технички и организациски мерки,

особено во однос на почитувањето на начелото на обработка на минимален обем на податоци. Овие мерки може да вклучуваат псевдонимизација под услов, наведените цели да може да се постигнат на ваков начин. Кога наведените цели може да се постигнат преку понатамошна обработка, која што не дозволува или повеќе не дозволува идентификација на субјектите на лични податоци, тие цели се постигнати на тој начин.

(2) Кога личните податоци се обработуваат за научни или историски истражувања или за статистички цели, со закон можат да се предвидат отстапувања од правата наведени во членовите 19, 20, 22 и 25 од овој закон, во согласност со условите и заштитните мерки наведени во ставот (1) на овој член, до степен до кој постои веројатност овие права да го направат невозможно или сериозно да го попречат остварувањето на конкретните цели и наведените отстапувања кои се потребни за постигнување на овие цели.

(3) Кога личните податоци се обработуваат за целите на архивирање од јавен интерес, со закон можат да се предвидат отстапувања од правата наведени во членовите 19, 20, 22, 23, 24 и 25 на овој закон во согласност со условите и заштитните мерки наведени во ставот (1) од овој член, до степен до кој постои веројатност овие права да го направат невозможно или сериозно да го попречат остварувањето на конкретните цели и наведените отстапувања кои се потребни за постигнување на овие цели.

(4) Кога обработката наведена во ставовите (2) и (3) од овој член се користи истовремено и за друга цел, отстапувањата се применуваат единствено за обработката извршена за целите наведени во овие ставови на овој член.

Член 82

Обработка на лични податоци од страна на цркви, верски заедници или религиозни групи

(1) Црквите, верските заедници или религиозните групи ги применуваат правила за заштита на личните податоци при обработката на личните податоци на физичките лица, согласно одредбите на овој закон.

(2) Агенцијата може да врши супервизија и над обработката на личните податоци од страна на црквите, верските заедници или религиозните групи согласно одредбите на овој закон.

Член 83

Обработка на податоци за починати лица

(1) Контролорот може да дава лични податоци за починатите лица само на оние корисници кои согласно закон се овластени да ги обработуваат овие лични податоци.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, контролорот е должен да ги даде податоците за починатото лице на лице кое е законски наследник на починатиот, а заради исполнување на легитимните интереси согласно закон и доколку починатиот писмено не го забранил давањето на таквите лични податоци.

(3) Контролорот може да ги даде податоците од ставот (2) на овој член на било кое друго лице кое ќе ги обработува овие податоци за научни или историски истражувања или за статистички цели доколку починатиот писмено не го забранил давањето на личните податоци, освен доколку поинаку не е утврдено со закон.

(4) Доколку починатиот не дал забрана во согласност со ставот (3) на овој член, лицата кои според закон се негови законски наследници, можат писмено да го забранат давањето на неговите податоци, освен доколку поинаку не е утврдено со закон.

Член 84

Видео надзор

(1) Одредбите од овој закон се применуваат и на обработката на личните податоци преку вршење на видео надзор, освен ако со друг закон поинаку не е предвидено.

(2) Одредбите на овој закон не се применуваат на обработката на личните податоци преку вршење на видео надзор од страна на физички лица исклучиво заради активности во домот.

(3) Контролорот кој врши видео надзор е должен да истакне известување. Известувањето мора да биде јасно, видливо и истакнато на начин што им овозможува на субјектите на лични податоци да се запознаат со вршењето на видео надзорот.

(4) Известувањето од ставот (3) на овој член содржи информација:

- дека се врши видео надзор;
- за името на контролорот кој го врши видео надзорот и
- за начинот на кој може да се добијат информации за тоа каде и колку време се чуваат снимките од системот за видео надзор.

(5) Субјектот на лични податоци е информиран за обработката на личните податоци согласно со членовите 17 и 18 на овој закон, ако е истакнато известување согласно со ставовите (3) и (4) на овој член.

(6) Контролорот може да врши видео надзор само на просторот кој е доволен за исполнување на целите за кои е поставен.

(7) Контролорот задолжително ги известува вработените за вршење на видео надзор во службени или деловни простории.

(8) Снимките направени при вршење на видео надзор се чуваат до исполнување на целите за кои се врши, но не подолго од 30 дена, освен ако со друг закон не е предвиден подолг рок.

(9) Во случај на поставување камери спротивно на одредбите на овој закон, а за кои нема, или не може да се утврди определен контролор или обработувач, Агенцијата презема мерки за нивно отстранување на сопствен трошок.

Член 85

Обработка на лични податоци преку систем за вршење на видео надзор

(1) Контролорот може да врши видео надзор во службени или деловни простории ако тоа е потребно за:

- заштита на животот или здравјето на луѓето;
- заштита на сопственоста;
- заштита на животот и здравјето на вработените поради природата на работата или
- обезбедување на контрола над влегувањето и излегувањето од службените или деловните простории.

(2) Контролорот е должен да го уреди начинот на вршењето на видео надзор со посебен акт.

(3) Забрането е вршење на видео надзор во гардероби, соблекувални и санитарни јазли и други слични простории.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува содржината и формата на актот од ставот (2) на овој член.

Член 86

Вршење на видео надзор во едностанбени и повеќестанбени објекти

(1) За вршење на видео надзор во едностанбени и повеќестанбени објекти задолжително е потребна писмена изјава за согласност од најмалку 70% од сопствениците, односно закупците на становите.

(2) Забрането е пренесување на снимките од видео надзорот во едностанбените и повеќестанбените објекти преку кабелска телевизија (јавна или интерна мрежа), преку интернет или други електронски средства за пренос на податоци.

(3) Забрането е снимање на влезови на индивидуални станови на други сопственици, односно закупци.

Член 87

Анализа и периодична оценка

(1) Контролорот е должен да врши анализа на целта, односно целите за која се поставува видео надзорот пред започнување на процесот за воспоставување на систем за вршење на видео надзор, освен ако со овој закон поинаку не е предвидено.

(2) Анализата од ставот (1) на овој член ги содржи причините за поставување на видео надзорот со образложение на потребата за исполнување на целта, односно целите во согласност со одредбите од член 85 став (1) од овој закон, како и опис на недвижните и движните ствари, односно простор кои ќе се заштитиуваат со поставувањето на видео надзорот.

(3) Контролорот е должен да врши периодична оценка на постигнатите резултати од системот за вршење видео надзор на секои две години, а особено за:

- понатамошната потреба од користење на системот за вршење на видео надзор;
- целта, односно целите за вршење на видео надзор и
- можните технички решенија за замена на системот за вршење на видео надзор.

(4) Од извршената оценка од ставот (3) на овој член, контролорот е должен да изработи извештај како составен дел на документацијата за воспоставување на системот на вршење на видео надзор.

(5) Во извештајот од ставот (4) на овој член, контролорот задолжително ги внесува и статистичките показатели за пристапот до снимките направени при вршење на видео надзорот, како и начинот на искористување на снимките.

(6) Формата и содржината на анализата од ставот (1) на овој член и извештајот од извршена периодична оценка на постигнатите резултатите од системот за вршење видео, ги пропишува директорот на Агенцијата.

Член 88

Акт за начинот на вршење на видео надзор и контролни налепници

(1) Контролорот пред да започне со обработка на личните податоци преку системот за вршење на видео надзор должен е да ги достави на мислење актот со кој го уредува начинот на вршење на видео надзор и анализата од членот 87 на овој закон.

(2) Во случај кога Агенцијата ќе констатира дека се применети прописите за заштита на личните податоци за воспоставување на систем за вршење на видео надзор, издава позитивно мислење заедно со образец на известување за вршење на видео надзор и контролни налепници за означување на камерите.

(3) Агенцијата издава негативно мислење за вршење на видео надзор, во случај кога ќе констатира дека не се применети прописите за заштита на личните податоци за обработка на личните податоци преку систем за вршење на видео надзор.

(4) Контролорот при вршење на периодичната оценка од членот 87 на овој закон, должен е да постапи согласно ставот (1) на овој член, при што Агенцијата одлучува согласно ставовите (2) и (3) на овој член.

(5) Образецот на известувањето за вршење на видео надзор и контролните налепници за означување на камерите од ставот (2) на овој член Агенцијата ги издава со важност од две години сметано од денот на нивното издавање.

(6) Висината на надоместокот за издавање на образецот на известувањето за вршење на видео надзор и контролните налепници за означување на камерите зависи од реалните трошоци за нивното изработување.

(7) Формата и содржината на образецот на известувањето за вршење на видео надзор, формата, содржината, квалитетот и начинот на поставување на контролните налепници за означување на камерите, како и начинот на издавање на мислењето на Агенцијата ги пропишува директорот на Агенцијата.

Член 89

Информационен систем за видео надзор

(1) Информационен систем за видео надзор во смисла на овој закон е интегриран информационен систем, кој овозможува прибирање, обработка, одржување, управување, користење, дистрибуција, издавање и пристап кон податоците во врска со обработката на личните податоци преку вршење на видео надзор во Република Македонија (во натамошниот текст: ИСВН).

(2) ИСВН содржи податоци за контролорот, како и просторни и описни податоци за недвижните и движните ствари, односно простор кои се заштитуваат со поставениот видео надзор од страна на контролорите.

(3) Агенцијата управува со податоците од ИСВН, на начин што овозможува нивно прибирање, обработка, ажурирање, одржување, заштита, како и нивно користење, пристап и дистрибуција/издавање до заинтересираните корисници.

(4) ИСВН се води во електронска и/или во писмена форма, при што податоците од ИСВН може да се издаваат во писмена или во електронска форма.

(5) Агенцијата презема технички и организациски мерки за заштита на податоците од ИСВН, со кои се спречува нелегално прибирање, обработка, чување, користење или пренос на податоците, случајна или намерна измена или уништување на податоците, како и нелегално изнесување на податоците надвор од Агенцијата.

(6) За користење и увид на податоците кои се содржани во ИСВН, а кои се однесуваат на контролорот, се плаќа надоместок од страна на барателот, освен кога податоците се издаваат на органите на државната власт, за постапките што ги водат, како и на други субјекти во случаи утврдени со закон.

(7) Висината на надоместокот за користење и за увид на податоците од ИСВН зависи од реалните трошоци за нивното изготвување, видот на податоците (описни/просторни), содржината на податоците, формата на податоците (електронска/писмена), количината на податоците (број на истоветни издадени податоци) и друго.

(8) Начинот на пристап, дистрибуција, издавање, користење, чување и заштита на податоците од ИСВН го пропишува директорот на Агенцијата.

Член 90

Барање за утврдување на повреда на правото на заштита на личните податоци кое се однесува на обработка на лични податоци преку вршење на видео надзор

(1) Во случај кога физичко лице ќе поднесе барање за утврдување на повреда на правото на заштита на личните податоци кое се однесува на обработка на лични податоци преку вршење на видео надзор во едностанбени или повеќестанбени објекти, подносителот на барањето е должен да ги наведе податоците за физичкото лице против кое се поднесува барањето и тоа особено: име и презиме, како и адреса на живеење.

(2) Во случај кога барањето не ги содржи податоците наведени во ставот (1) на овој член, подносителот е должен на барање на супервизорот истите да ги достави во рок од осум дена од денот на приемот на барањето.

(3) Доколку подносителот не ги достави податоците од ставот (1) на овој член, односно не го дополни барањето во определениот рок, па поради тоа по истото не може да се постапува ќе се смета дека барањето не е ни поднесено, за што супервизорот ќе донесе решение, против кое може да се поведе управен спор согласно овој закон.

(4) Во случај кога е поднесено барање согласно ставот (1) на овој член, физичкото лице против кое што е поднесено барањето е должно на барање на супервизорот да достави докази во врска со барањето, а особено:

- слика од мониторот на кој што се гледаат камерите од видео надзорот (print screen), како и фотографија за поставеноста на камерите преку кои се врши видео надзорот, односно

- нотарски заверена изјава дека не врши видео надзор на простор кој е во сопственост, односно владение на подносителот на барањето, а во врска со кој е поднесено барањето или

- изјава дека не врши видео надзор на простор кој е во сопственост, односно владение на подносителот на барањето, а во врска со кој е

поднесено барањето, дадена усно на записник составен од страна на супервизорот.

(5) По доставување на доказите од ставот (4) на овој член, супервизорот врши супервизија согласно одредбите на овој закон.

Член 91

Давање на лични податоци на корисници

(1) Контролорот ќе ги даде личните податоци на користење на корисник, врз основа на писмено барање од корисникот, доколку тој корисник согласно закон е овластен да ги обработува овие лични податоци.

(2) Доколку обврската за давање на лични податоци на корисник е утврдена со закон и истата се врши со предвидена динамика, корисникот не поднесува писмено барање до контролорот.

(3) Писменото барање од ставот (1) на овој член мора да содржи причини, законска основа за користење на личните податоци, категорија на субјекти на лични податоци и категорија на личните податоци кои се бараат.

(4) Барањето од ставот (1) на овој член може да се поднесе и по електронски пат согласно со закон.

(5) Забрането е давање на лични податоци на користење на корисник чија обработка, односно користење не може да се врши согласно со одредбите од членовите 10 и 13 на овој закон и доколку целта заради која се бараат личните податоци е во спротивност со членот 9 став (1) алинеја 2 на овој закон.

(6) Личните податоци кои се обработени за научни или историски истражувања или за статистички цели не можат да се даваат на користење на корисник во форма која овозможува идентификација на лицето на кое се однесуваат личните податоци.

(7) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член, контролорот е должен да води посебна евиденција за личните податоци кои се дадени на користење, корисникот на личните податоци, категоријата на субјекти на

лични податоци, законскиот основ и причината за која овие лични податоци се дадени на корисникот.

(8) Личните податоци од овој член можат да се користат само во време кое е неопходно за остварувањето на одредената цел.

(9) По истекот на времето од ставовите (1) и (2) на овој член, личните податоци мораат да се бришат, освен ако со закон поинаку не е предвидено.

Член 92

Размена на лични податоци

Одредбите од членот 88 на овој закон за давање на лични податоци на користење се однесуваат и на размената на лични податоци меѓу органите на државна власт, освен ако со закон поинаку не е уредено.

Член 93

Директен маркетинг

Обработката на лични податоци за цели на директен маркетинг е дозволена само доколку личните податоци се обработуваат согласно со членот 10 став (1) алинеја 1 од овој закон, освен ако со друг закон поинаку не е предвидено.

Субјектот на личните податоци има право во секое време, бесплатно и со користење на едноставни средства да ја повлече согласноста за обработка на неговите лични податоци за цели на директен маркетинг.

VIII. ПРАВНИ СРЕДСТВА И ОДГОВОРНОСТ

Член 94

Право на поднесување барање до Агенцијата

(1) Секој субјект на лични податоци има право да поднесе барање до Агенцијата, доколку смета дека обработката на неговите лични податоци, ги прекршува одредбите на овој закон, притоа не доведувајќи ги во прашање кои било други управни или судски средства за правна заштита.

(2) Агенцијата го информира подносителот на барањето за текот и исходот од постапката, вклучувајќи ја можноста за судска заштита во согласност со членот 95 од овој закон.

(3) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (1) на овој член го пропишува директорот на Агенцијата.

(4) Агенцијата ќе одлучи дали во текот на постапката на спротивната страна ќе му ги открие личните податоци на подносителот на барањето, како и на сведокот.

(5) За поднесеното барање од ставот (1) на овој член, Агенцијата спроведува супервизија согласно одредбите од овој закон.

Член 95

Право на ефективна судска заштита против одлуките на Агенцијата

(1) Секое физичко или правно лице има право на ефективна судска заштита против правно обврзувачката одлука на Агенцијата која се однесува на него, притоа не доведувајќи ги во прашање кои било други управни или вон судски средства за правна заштита.

(2) Не доведувајќи ги во прашање кои било други управни или вон судски средства за правна заштита, секој субјект на лични податоци има право на ефективна судска заштита, кога Агенцијата согласно надлежностите утврдени во членот 64 од овој закон не постапила по барањето или не го информирала субјектот на лични податоци во рок од три месеци за исходот на постапката по поднесеното барање според членот 94 од овој закон.

Член 96

Право на ефективна судска заштита против контролор или обработувач

(1) Не доведувајќи ги во прашање кои било достапни управни или вон судски средства за правна заштита, вклучувајќи го и правото на поднесување на барање до Агенцијата во согласност со членот 94 на овој закон, секој субјект на лични податоци има право на ефективна судска заштита кога смета дека се повредени неговите права утврдени со овој

закон, како резултат на обработката на неговите лични податоци спротивно на овој закон.

(2) Субјектот на лични податоци правото од ставот (1) на овој член, го остварува со поднесување на тужба за надоместок на штета до надлежниот суд согласно закон.

Член 97

Застапување на субјектите на лични податоци

(1) Субјектот на лични податоци има право да овласти здружение на граѓани, да поднесе барање во негово име во однос на заштитата на неговите лични податоци и да ги остварува правата од членовите 94, 95 и 96 на овој закон, како и кога тоа е предвидено во закон да го остварува и правото на надоместок од членот 98 на овој закон.

(2) Во статутот на здружението на граѓани од ставот (1) на овој член основано во согласност со правото на Република Македонија, задолжително треба да бидат наведени целите кои се од јавен интерес, како и истото треба активно да дејствува во областа на заштитата на личните податоци и во заштитата на правата и слободите на субјектите на лични податоци.

Член 98

Право на надомест на штета и одговорност

(1) Секое лице кое претрпело материјална или нематеријална штета како резултат на прекршување на овој закон, има право да добие надомест од контролорот или обработувачот за претрпената штета.

(2) Секој контролор кој е вклучен во обработката на лични податоци е одговорен за штетата предизвикана од таа обработка којашто ги прекршува одредбите на овој закон. Обработувачот е одговорен за штетата која е предизвикана од обработката, само доколку не ги почитувал обврските од овој закон кои се посебно наменети за обработувачите или кога дејствувал надвор од законските упатства на контролорот или во спротивност со нив.

(3) Контролорот или обработувачот се иззема од одговорност врз основа на ставот (2) од овој член, ако докаже дека на ниту еден начин не е одговорен за настанот кој ја предизвикал штетата.

(4) Кога во истата обработка се вклучени повеќе од еден контролор или обработувач или во иста обработка учествуваат и контролор и обработувач, и кога согласно ставовите (2) и (3) на овој член, тие се одговорни за било каква штета предизвикана со обработката, тогаш секој контролор или обработувач се смета за одговорен за целата штета, со цел да се обезбеди ефективен надомест на штетата за субјектот на лични податоци.

(5) Кога контролорот или обработувачот во согласност со ставот (4) од овој член исплатил целосен надомест за предизвиканата штета, тој контролор или обработувач има право да побара од другите контролори или обработувачи кои се вклучени во истата обработка на лични податоци, надомест којшто одговара на нивниот дел од одговорноста за предизвиканата штета, во согласност со условите утврдени во ставот (2) од овој член.

(6) Постапката за остварување на правото на надомест на штета од овој член се води пред надлежен суд согласно закон.

IX. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 99

Прекршоци од I категорија

(1) Глоба во износ до 2% од вкупниот годишен приход на контролорот или обработувачот - правно лице, односно трговец поединец (изразена во апсолутен износ) остварен во деловната година што и претходи на годината кога е сторен прекршокот или од вкупниот приход остварен за пократок период од годината што му претходи на прекршокот, доколку во таа година правното лице, односно трговецот поединец започнало да работи, ќе му се изрече за прекршок на правно лице, односно трговецот поединец, ако:

- 1) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 12 од овој закон;
- 2) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 15 од овој закон;
- 3) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 29 од овој закон;
- 4) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 30 од овој закон;
- 5) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 31 од овој закон;
- 6) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 32 од овој закон;
- 7) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 33 од овој закон;
- 8) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 34 од овој закон;
- 9) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 35 од овој закон;
- 10) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 36 од овој закон;
- 11) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 37 од овој закон;
- 12) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 38 од овој закон;
- 13) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 39 од овој закон;
- 14) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 40 од овој закон;
- 15) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 41 од овој закон;
- 16) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 42 од овој закон;
- 17) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 43 од овој закон;
- 18) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 46 од овој закон;

19) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 47 од овој закон;

20) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 71 од овој закон;

21) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 91 од овој закон

22) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 93 од овој закон и

23) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 124 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице, ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, односно на одговорното лице во трговецот поединец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 7.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на службено лице во органите на државната власт за сторен прекршок од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице - контролор или обработувач за сторен прекршок од ставот (1) на овој член.

(5) Глоба во износ до 2% од вкупниот годишен приход на тело што спроведува мониторинг на усогласеноста на кодексот на однесување (изразена во апсолутен износ) остварен во деловната година што и претходи на годината кога е сторен прекршокот или од вкупниот приход остварен за пократок период од годината што му претходи на прекршокот, доколку во таа година телото започнало да работи, ќе му се изрече за прекршок ако постапува на начин спротивен на одредбите на членот 45 став (4) од овој закон.

(6) Глоба во износ до 2% од вкупниот годишен приход на сертификационно тело (изразена во апсолутен износ) остварен во деловната година што и претходи на годината кога е сторен прекршокот или од вкупниот приход остварен за пократок период од годината што му претходи на прекршокот, доколку во таа година сертификационото тело

започнало да работи, ќе му се изрече за прекршок од ставот (1) точки 18) и 19) на овој член.

(7) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице, ќе му се изрече на одговорното лице во сертификационото тело, односно на одговорното лице во телото што спроведува мониторинг на усогласеноста на кодексот на однесување за прекршок од ставовите (5) и (6) на овој член.

Член 100

Прекршоци од II категорија

(1) Глоба во износ до 4% од вкупниот годишен приход на контролорот или обработувачот - правно лице, односно трговец поединец (изразена во апсолутен износ) остварен во деловната година што и претходи на годината кога е сторен прекршокот или од вкупниот приход остварен за пократок период од годината што му претходи на прекршокот, доколку во таа година правното лице, односно трговецот поединец започнало да работи, ќе му се изрече за прекршок на правно лице, односно трговецот поединец, ако:

- 1) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 9 од овој закон;
- 2) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 10 од овој закон;
- 3) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 11 од овој закон;
- 4) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 13 од овој закон;
- 5) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 16 од овој закон;
- 6) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 17 од овој закон;
- 7) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 18 од овој закон;
- 8) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 19 од овој закон;

- 9) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 20 од овој закон;
- 10) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 21 од овој закон;
- 11) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 22 од овој закон;
- 12) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 23 од овој закон;
- 13) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 24 од овој закон;
- 14) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 25 од овој закон;
- 15) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 26 од овој закон;
- 16) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 28 од овој закон;
- 17) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 48 од овој закон;
- 18) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 49 од овој закон;
- 19) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 50 од овој закон;
- 20) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 51 од овој закон;
- 21) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 52 од овој закон;
- 22) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 53 од овој закон;
- 23) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 66 став (1) од овој закон;
- 24) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 66 став (2) од овој закон;
- 25) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 78 од овој закон;
- 26) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 79 став (1) од овој закон;

27) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 81 став (1) од овој закон и

28) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 83 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице, ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, односно на одговорното лице во трговецот поединец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на службено лице во органите на државната власт за сторен прекршок од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице - контролор или обработувач за сторен прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 101

Прекршоци - видео надзор

(1) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, односно трговецот поединец - контролор, ако:

1) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 84 од овој закон;

2) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 85 од овој закон;

3) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 86 од овој закон;

4) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 87 од овој закон и

5) постапува на начин спротивен на одредбите на членот 88 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице, ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице, односно на

одговорното лице во трговецот поединец за прекршок од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на службено лице во органите на државната власт за сторен прекршок од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице - контролор или обработувач за сторен прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 102

Одмерување на глоба

(1) При одмерување на глобата во секој конкретен случај соодветно се разгледуваат следните елементи:

а) природата, тежината и времетраењето на повредата, земајќи ги предвид природата, обемот или целта на соодветната обработка, како и бројот на засегнатите субјекти на лични податоци и степенот на нивната претрпена штета;

б) дали повредата е извршена намерно или од небрежност;

в) секоја преземена активност од контролорот или обработувачот за ублажување на последиците од штетите претрпени од страна на субјектите на личните податоци;

г) степенот на одговорност на контролорот или обработувачот, земајќи ги предвид техничките и организациските мерки кои се применуваат во согласност со членовите 29 и 36 на овој закон;

д) сите релевантни претходни прекршоци сторени од страна на контролорот или обработувачот;

ѓ) степенот на соработка со Агенцијата со цел отстранување на повредата и ублажување на можните негативни ефекти од таа повреда;

е) категориите на лични податоци врз кои влијае повредата;

ж) начинот на кој Агенцијата дознала за повредата, особено дали и до кој степен контролорот или обработувачот известил за повредата;

з) ако против засегнатиот контролор или обработувач во врска со истиот предмет на обработка претходно му биле изречени мерки од членот 66 став (2) на овој закон, неговото усогласување со тие мерки;

с) почитувањето на одобрените кодекси на однесување во согласност со членот 44 на овој закон или одобрените механизми за сертификација во согласност со членот 46 на овој закон; и

и) сите други отежнувачки или олеснувачки фактори кои се применливи на околностите на случајот, како што се директно или индиректно остварени финансиски добивки или избегнати загуби поради повредата.

(2) Ако контролорот или обработувачот за иста или за поврзани операции на обработка намерно или од небрежност повредил неколку одредби од овој закон, вкупниот износ на глобата не може да го надминува износот одреден за најтешкиот прекршок.

(3) Одмерувањето на висината на глобата за правно лице се врши согласно Законот за прекршоците и одредбите на овој член.

Член 103

Надлежност за прекршок

(1) За прекршоците определени во членовите 99, 100 и 101 од овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Агенцијата (во натамошниот текст: Прекршочен орган).

(2) Прекршочната постапка од ставот (1) на овој член ја води Комисија за одлучување по прекршок (во натамошниот текст: Прекршочна комисија) формирана од страна на директорот на Дирекцијата.

(3) Прекршочната комисија е составена од два члена и претседател на Комисијата со нивни заменици.

(4) Членовите на комисијата и нивните заменици треба да имаат високо образование и работно искуство од најмалку една година на предметната материја, од кои најмалку еден е дипломиран правник со положен правосуден испит.

(5) Мандатот на членовите на Прекршочната комисија и нивните заменици е со времетраење од две години со право на повторен избор.

(6) Покрај членовите на Прекршочната комисија и нивните заменици директорот на Агенцијата може да определи секретар на Прекршочната комисија кој врши административни работи за Комисијата.

(7) Прекршочната комисија донесува деловник за својата работа.

(8) Член на Прекршочната комисија или заменик може да се разреши:

- 1) со истекот на времето за кое е именуван;
- 2) по негово барање;
- 3) со исполнување на условите за старосна пензија согласно со законот;
- 4) ако биде осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело на безусловна казна затвор од најмалку шест месеца;
- 5) ако му се утврди трајна неспособност;
- 6) ако се утврди прекршување на прописите за водење на прекршочната постапка со правосилна одлука;
- 7) ако не ги исполнува обврските кои произлегуваат од работењето во Прекршочната комисија и
- 8) ако не пријавил постоење на конфликт на интереси за случај за кој решава Прекршочната комисија.

(9) Предлог за разрешување на член на Комисијата или заменик за случаите од ставот (8) точки од 3 до 8 на овој член поднесува претседателот на Прекршочната комисија до директорот на Агенцијата.

(10) Прекршочната комисија има право да изведува докази и собира податоци кои се неопходни за утврдување на прекршокот, како и да врши други работи и презема дејствија утврдени со овој закон, Законот за прекршоците и/или со друг закон.

(11) Членовите на Прекршочната комисија и нивните заменици се самостојни и независни во работата на Прекршочната комисија и одлучуваат врз основа на своето стручно знаење и самостојно убедување.

(12) Прекршочната комисија работи во совет, а одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

(13) Прекршочната комисија води единствена евиденција на прекршоците, изречените санкции и донесените одлуки на начин пропишан од директорот на Агенцијата.

(14) Со актот од ставот (13) на овој член се пропишува и начинот на пристап до информации кои се содржани во евиденцијата.

(15) За работата на Прекршочната комисија, членовите на Комисијата и нивните заменици имаат право на надоместок според реалните трошоци за водење на постапката како и обемот и сложеноста на предметите. Висината на надоместокот се утврдува со акт на директорот на Агенцијата.

Член 104

Судска заштита во прекршочна постапка

(1) Решенијата на Прекршочната комисија се конечни. Против таквите решенија може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд согласно закон.

(2) Тужбата за поведување на управен спор од ставот (1) на овој член се поднесува во рок од осум дена од денот на приемот на решението и истата го одлага извршувањето на решението.

Член 105

Застареност

(1) Прекршочната постапка не може да се поведе ниту да се води ако поминат три години од денот кога е сторена повредата на некое право загарантирано со овој закон.

(2) Застарувањето на прекршочното гонење започнува од денот кога е сторена повредата на некое право загарантирано со овој закон.

(3) Застарувањето не тече за времето за кое според законот гонење не може да започне или да продолжи.

(4) Застарувањето се прекинува со секое процесно дејствие што се презема заради гонење на сторителот на повредата.

(5) Застарувањето се прекинува и кога сторителот во времето додека тече рокот на застареноста стори исто така тежок или потежок прекршок.

(6) По секој прекин застарувањето започнува повторно да тече.

(7) Застареност на прекршочното гонење настанува во секој случај кога ќе измине два пати онолку време колку што според закон се бара за застареност на прекршочното гонење.

Х. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

1. Организација и вработување во Агенцијата

Член 106

Стручна служба

(1) Стручните, нормативно - правните, управните, управно - надзорните, супервизорските, материјално - финансиските, сметководствените, информатичките и други работи на Агенцијата ги врши стручна служба чија внатрешна организација, делокруг на работа и услови за вработување поблиску се уредуваат со актите за внатрешна организација и систематизација на работните места.

(2) Вработените во Агенцијата, освен помошно – техничките лица имаат статус на административни службеници во согласност со прописите за административни службеници (во натамошниот текст: вработени).

(3) Стручната служба ги извршува работите од својот делокруг на работа самостојно и непристрасно, придржувајќи се кон постапките утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на него.

(4) Актите за внатрешна организација и систематизација на работните места на Агенцијата, целосно самостојно, независно и без влијание од други органи на државната власт, ги донесува директорот на Агенцијата.

Член 107

Критериуми за класификација на работните места

(1) Класификацијата на работните места на вработените во Агенцијата се врши согласно со:

- одговорноста, целите, видот и сложеноста на работите и работните задачи на работното место и
- потребните стручни квалификации, работното искуство во струката, работното искуство од областа на заштитата на личните податоци, општите и посебните услови и други критериуми од значење за работното место.

(2) Општите и посебните услови и другите критериуми од ставот (1) на овој член се утврдуваат во актот за систематизација на работните места на Агенцијата.

Член 108

Категории на работни места во Агенцијата

Работните места на вработените во Агенцијата се класифицираат во четири категории, и тоа:

- категорија А - секретари,
- категорија Б - раководни административни службеници,
- категорија В - стручни административни службеници,
- категорија Г - помошно - стручни административни службеници.

Член 109

Нивоа на работни места и звања

За вработените во Агенцијата се утврдуваат нивоата на работни места во рамките на класифицираните категории опишани со следните звања:

- 1) категорија А секретари:
 - ниво А1 - генерален секретар.

- 2) категорија Б раководни административни службеници:
 - ниво Б1 - државен советник;
 - ниво Б2 - раководител на сектор;
 - ниво Б3 - помошник раководител на сектор; и
 - ниво Б4 - раководител на одделение;

- 3) категорија В - стручни административни службеници:
 - ниво В1 – советник;

- ниво В2 - виш соработник;
- ниво В3 – соработник;
- ниво В4 - помлад соработник.

4) категорија Г - помошно - стручни административни службеници:

- ниво Г1 - самостоен референт,
- ниво Г2 - виш референт,
- ниво Г3 - референт,
- ниво Г4 - помлад референт.

Член 110

Работни односи

(1) Во однос на вработувањето, унапредувањето, правата, должностите и одговорностите, како и другите прашања во врска со работниот однос на вработените во Агенцијата, непосредно се применуваат одредбите на овој закон.

(2) За прашањата кои се однесуваат на работниот однос на административните службеници, а кои не се уредени со овој закон, соодветно се преминуваат прописите за административните службеници.

(3) По исклучок од ставовите (1) и (2) на овој член, за прашањата кои се однесуваат на работниот однос на административните службеници, а кои не се уредени со овој закон, со Законот за административните службеници и Законот за вработени во јавниот сектор, се применуваат општите прописи за работните односи.

(4) Во однос на прашањата кои се однесуваат на работниот однос на помошно – техничките лица вработени во Агенцијата кои немаат статус на административни службеници, соодветно се применуваат одредбите на овој закон, прописите за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работните односи.

(5) Генералниот секретар на Агенцијата (во натамошниот текст: секретар), е највисокиот извршен раководен административен службеник, кој раководи со административните службеници и другите вработени, дава упатства на раководните и другите административни службеници и вработени во Агенцијата, а особено во контекст на управувањето со човечките ресурси, како и решава за правата, обврските и одговорностите на административните службеници и другите вработени согласно закон.

Член 111

Вработување

(1) Агенцијата ги спроведува вработувањата на административните службеници и другите вработени, врз основа на Годишен план за вработувања кој најдоцна до крајот на првото полугодие на тековната година за следната календарска година, го донесува директорот на Агенцијата.

(2) Постапката за вработување се спроведува со објавување на јавен оглас од страна на Агенцијата, по што во транспарентна, фер и конкурентна постапка на селекција, се избира најдобриот кандидат за работното место и истиот заснова работен однос со Агенцијата.

(3) Јавниот оглас за вработување кој не може да биде пократок од осум дена ниту подолг од 15 дена, се објавува на интернет страницата на Агенцијата, како и во најмалку два дневни весници, од кои еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) Формата, содржината и начинот на донесувањето на Годишниот план за вработувања од став (1) на овој член се пропишува со акт на директорот на Агенцијата.

(5) Начинот и постапката за селекција и вработување, како и другите прашања во врска со спроведувањето на постапката за вработување во Агенцијата, се пропишуваат со акт на директорот на Агенцијата.

Член 112

Општи и посебни услови за пополнување на работни места

(1) За пополнување на работно место на вработен во Агенцијата, кандидатот треба да ги исполни следниве општи услови:

- да е државјанин на Република Македонија;
- активно да го користи Македонскиот јазик;
- да е полнолетен;
- да има општа здравствена способност за работното место и
- со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана на вршење професија, дејност или должност.

(2) Покрај општите услови за пополнување на работно место на вработен од ставот (2) на овој член кандидатот треба да ги исполни и следниве посебни услови:

- да има соодветни стручни квалификации потребни за работното место,
- да има соодветно работно искуство потребно за работното место,
- да поседува соодветни општи работни компетенции потребни за работното место пропишани со Рамката на општи компетенции согласно прописите за административни службеници и
- да поседува соодветни посебни работни компетенции потребни за работното место.

Член 113

Должност за извршување на работите и на работните задачи

(1) Вработените во Агенцијата се должни да ги извршуваат работите и работните задачи опишани во актот за систематизација на работните места на Агенцијата.

(2) Вработените во Агенцијата се должни да ги извршуваат работните задачи дадени од директорот на Агенцијата, односно од секретарот, или непосредно претпоставениот и да постапуваат по нив во согласност со Уставот, закон или друг пропис.

(3) Ако вработените сметаат дека дадената работна задача од ставот (2) на овој член не е во согласност со Уставот, со закон и со друг пропис се должни за тоа да му укажат на директорот на Агенцијата, секретарот, односно на непосредно претпоставениот кој им ја дал задачата.

(4) Ако вработените не го предупредат директорот на Агенцијата, односно секретарот, или непосредно претпоставениот дека задачата е неуставна, односно незаконита и ја извршат, тие ќе одговараат за нејзиното извршување, како и нивниот непосредно претпоставен.

Член 114

Распоредување

(1) Во интерес и по потреба на Агенцијата, вработен во текот на работниот однос може да биде распореден на друго работно место во исто ниво кое го имал на претходното работно место (хоризонтално распоредување).

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, вработен во Агенцијата може да биде распореден на друго работно место и на негово барање, ако ги исполнува условите за тоа работно место според актот за систематизација на работните места.

(3) Распоредувањето од ставот (1) на овој член може да се изврши ако се исполнети следниве услови:

- работното место на кое се врши распоредувањето е слободно или упразнето,

- вработениот во целост ги исполнува условите утврдени во актот за систематизација на работните места за работното место на кое се врши распоредување (вид на образование, потребно работно искуство и слично).

Член 115 **Унапредување**

(1) Вработените во Агенцијата можат да бидат унапредени на повисоко слободно работно место за кое ги исполнуваат условите утврдени во актот за систематизација на работните места, а со цел нивно кариерно унапредување.

(2) За започнување на постапка за унапредување на административен службеник, доколку се обезбедени финансиски средства за унапредувањето согласно закон, секретарот, до организационата единица надлежна за управување со човечки ресурси, односно административниот службеник кој ги врши надлежностите на организационата единица за управување со човечки ресурси, доставува барање за започнување на постапка за унапредување на административен службеник, во кое го назначува нивото и описот на работно место кое се предлага за пополнување.

(3) Врз основа на Барањето од ставот (2) на овој член, организационата единица надлежна за управување со човечки ресурси, односно административниот службеник кој ги врши надлежностите на организационата единица за управување со човечки ресурси, на веб страницата на Агенцијата, објавува интересен оглас и образец за пријава за унапредување. Интерниот оглас се објавува за период кој не може да биде пократок од пет, односно подолг од десет дена од денот на неговото објавување.

(4) На интерниот оглас може да се јави административен службеник, вработен во Агенцијата, кој ги исполнува општите и посебните услови за

пополнување на работното место пропишани за соодветното ниво согласно закон и во актот за систематизација како и:

- да е оценет со оцена „А“ или „Б“ при последното оценување,
- да е на работно место на непосредно пониско ниво или да е на работно место во рамки на истата категорија на работни места во која е работното место за кое е објавен интерниот оглас; и
- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

(5) Исполнувањето на условите за унапредување на вработените во Агенцијата во повисоко работно место се проверува еднаш годишно и тоа најдоцна до 30 април за сите вработени во Агенцијата.

(6) Секретарот, од редот на вработените во Агенцијата формира комисија за селекција за унапредување која е составена од претседател, двајца членови и нивни заменици (во натамошниот текст: Комисија).

(7) Комисијата од ставот (6) на овој член по правило е составена од:

- раководителот на организационата единица во која се пополнува работното место преку постапка за унапредување, кој е претседател на Комисијата и негов заменик; и
- двајца вработени во Агенцијата со нивни заменици, од кои најмалку еден од организационата единица надлежна за управување со човечки ресурси, односно административниот службеник кој ги врши надлежностите на организационата единица за управување со човечки ресурси.

(8) По исклучок од ставот (7) на овој член во случај кога во организационата единица во која се пополнува работно место преку постапка за унапредување нема раководител, или кога вработениот во организационата единица надлежна за управување со човечки ресурси, односно административниот службеник кој ги врши надлежностите на организационата единица за управување со човечки ресурси не е во можност да биде член на Комисијата, претседателот и другите членови на Комисијата, од редот на вработените соодветно ги определува секретарот на Агенцијата.

(9) Начинот на унапредување во Агенцијата се утврдува со подзаконски акт донесен од директорот на Агенцијата.

Член 116

Работно време, одмори и отсуства

(1) Поради потребите на Агенцијата, а по барање на непосредно претпоставениот, вработените можат да работат и прекувремено.

(2) Вработениот има право на годишен одмор и други отсуства во согласност со општите прописи за работните односи и според потребите на Агенцијата.

(3) Меѓусебните права и обврски на Агенцијата и вработениот кој е упатен на обука и/или стручно усовршување за потребите на Агенцијата, се уредуваат со писмен договор во кој се утврдува точниот датум до кој вработениот не може да побара престанување на работниот однос, како и неговата материјална одговорност сразмерна на средствата потрошени за реализација на обуката, односно стручното усовршување од страна на Агенцијата, доколку по негова вина или на негово барање му престане работниот однос пред утврдениот датум.

Член 117

Оценување на работата

(1) Вработените во Агенцијата во текот на своето работење ќе бидат оценувани еднаш годишно, најдоцна до првото тримесечје од следната година за годината којашто изминала. Од извршеното оценување на работата ќе се подготви извештај и ќе се потпише од двете страни. Извештајот за оценување на работата се чува во персоналното досие на вработениот.

(2) Вработените кои оправдано отсуствувале од работа подолго од шест месеца во текот на годината (боледување, неплатено отсуство итн.) нема да бидат оценувани.

(3) Оценувањето на вработените ќе се прави врз основа на податоци кои се однесуваат на стручното знаење и способности во работењето, залагањето, постигнатите резултати, креативноста и совесноста при извршувањето на службените должности кои се во функција на извршување на надлежностите на Агенцијата.

(4) Резултатите од оценувањето ќе служат како основа за управување со ефектот на административните службеници согласно закон.

(5) Оценувањето се врши од страна на непосредно претпоставениот административен службеник, односно раководниот административен службеник, односно секретарот во случаите кога административниот службеник нема непосредно претпоставен административен службеник (во натамошниот текст: оценувач).

(6) Оценувачот со оценка “1”, “2”, “3”, “4” или “5” ја оценува работата на административниот службеник во однос на квалитетот, ефективноста и ефикасноста на работењето, почитувањето на роковите и нивото на исполнување на утврдените работни цели и задачи, нивото на вклученост и посветеност на работата, придонесот во реализацијата на стратешкиот план на Агенцијата, реализацијата на индивидуалниот план за стручно усовршување и однесувањето на административниот службеник.

(7) Годишната оцена на административниот службеник може да биде:

- „А”, доколку има вредност од 4,51 до 5,00,
- „Б”, доколку има вредност од 3,51 до 4,50,
- „В”, доколку има вредност од 2,51 до 3,50,
- „Г”, доколку има вредност од 1,51 до 2,50 и
- „Д”, доколку има вредност од 1,00 до 1,50.

(8) Поблиските критериуми за начинот на оценување на административниот службеник, како и формата и содржината на образаецот за оценување се утврдува со подзаконски акт донесен од директорот на Агенцијата.

Член 118

Месечна плата, надоместоци и награди

(1) Вработените во Агенцијата имаат право на плата, надоместоци на плата и додатоци на плата. Платата на вработените во Агенцијата, надоместоците на плата и додатоците на плата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

(2) Платите на вработените во Агенцијата се утврдуваат врз основа на коефициенти според образованието и сложеноста на работите на работното место на кое работникот е распореден според актот за систематизација на работните места, неговото работно искуство, како и видот и позиционираноста на работното место согласно со класификација на работните места. Коефициентите за утврдување на платите на вработените во Агенцијата изнесуваат:

- ниво А1 - коефициент 2,60
- ниво Б1 - коефициент 2,10,
- ниво Б2 - коефициент 2,05,
- ниво Б3 - коефициент 1,80,
- ниво Б4 - коефициент 1,70,
- ниво В1 - коефициент 1,50,
- ниво В2 - коефициент 1,40,
- ниво В3 - коефициент 1,30,
- ниво В4 - коефициент 1,20,

- ниво Г1 - коефициент 0,90,
- ниво Г2 - коефициент 0,80,
- ниво Г3 - коефициент 0,75,
- ниво Г4 - коефициент 0,70.

(3) Платата на вработените во Агенцијата утврдена во ставот (2) на овој член се вреднува во износ од 0,5% за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

(4) Основица за пресметување на платата претставува просечната исплатена месечна плата по вработен во Републиката за претходната година, според податоците на Државниот завод за статистика.

(5) Вработените во Агенцијата добиваат парични награди и бонуси во врска со постигнатите исклучителни резултати во работењето, како и за спроведување на обуки од областа на заштитата на личните податоци.

(6) Системот на наградување на вработените во Агенцијата од ставот (5) на овој член поблиску го пропишува директорот на Агенцијата.

Член 119

Применливост

Во однос на дисциплинската и материјалната одговорност, како и престанувањето на работниот однос на административните службеници и другите вработени во Агенцијата соодветно се применуваат прописите за административните службеници и прописите за вработените во јавниот сектор.

Член 120

Доверливост

Вработените во Агенцијата се должни да ги чуваат како тајна податоците до кои дошле во својата работа, како за време на вработувањето во Агенцијата, така и по неговото завршување, а кои претставуваат лични податоци или класифицирани информации во согласност со закон. Вработените во Агенцијата се должни да ги чуваат како тајна особено известувањата од страна на физичките лица кои се однесуваат на прекршување на одредбите од овој закон.

2. Супервизија над заштитата на личните податоци

Член 121

Домен и овластување за спроведување супервизија

(1) Супервизија над заштита на личните податоци во смисла на овој закон е системски и независен надзор над законитоста на преземените активности при обработката на личните податоци и нивната заштита во спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, кое особено опфаќа контрола, истрага, проверка, давање насоки и едукација на контролорите и обработувачите (во натамошниот текст: супервизија).

(2) Супервизија врши Агенцијата преку супервизори за заштита на личните податоци (во натамошниот текст: супервизори).

(3) Супервизорите кои ја вршат супервизијата, покрај општите услови утврдени со овој закон, потребно е да имаат и високо образование од областа на правото или информатичките науки.

(4) Супервизорите се административни службеници со звање:

- супервизор;
- самостоен супервизор;
- виш супервизор;
- помошник главен супервизор и
- главен супервизор.

(5) Супервизор може да биде вработен од категоријата В кој ги исполнува условите најмалку за стручен службеник од четврто ниво - В4, согласно овој закон.

(6) Самостоен супервизор може да биде вработен од категоријата В кој ги исполнува условите најмалку за стручен службеник од прво ниво – В1, согласно овој закон.

(7) Виш супервизор може да биде вработен од категоријата Б кој ги исполнува условите најмалку за раководен службеник од четврто ниво В4, согласно овој закон.

(8) Помошник главен супервизор може да биде вработен од категоријата Б кој ги исполнува условите најмалку за раководен службеник од трето ниво В3, согласно овој закон.

(9) Главен супервизор може да биде вработен од категоријата Б кој ги исполнува условите најмалку за раководен службеник од второ ниво Б2, согласно овој закон.

Член 122

Службена легитимација

(1) Агенцијата на супервизорот му издава службена легитимација која му служи за докажување на неговото службено својство и која е должен да ја покаже при вршењето на супервизијата.

(2) Формата и содржината на службената легитимација од ставот (2) на овој член и начинот на издавање и одземање се пропишуваат со подзаконски акт на Агенцијата.

Член 123

Видови на супервизија

(1) Супервизија, супервизорот врши преку:

- редовна супервизија,
- вонредна супервизија и
- контролна супервизија.

(2) Редовната супервизија е најавена супервизија која се врши според годишна програма за супервизија што директорот на Агенцијата ја донесува до крајот на тековната за наредната година.

(3) Вонредната супервизија по правило е ненајавена супервизија и се врши во случај на поднесено барање согласно со одредбите од членовите 90, 94 и 97 на овој закон, по иницијатива поднесена од орган на државна власт, правно или физичко лице, по службена должност или во случај на сомневање на супервизорот за повреди на одредбите на овој закон.

(4) Контролна супервизија, супервизорот може да изврши во рок од шест месеци по истекот на последниот рок утврден за отстранување на констатираните повреди со решението од членот 126 став (4) на овој закон.

(5) Супервизијата од ставот (1) на овој член според методот и средствата кои се користат може да се врши и по електронски пат.

(6) Супервизијата од ставот (1) на овој член се врши во просториите на контролорот, односно обработувачот каде што се обработуваат личните податоци и/или во просториите на Агенцијата.

(7) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на вршење на супервизијата од ставот (1) на овој член, формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата за извршените супервизии, како и содржината на извештаите од супервизиската статистика.

Член 124

Права на супервизорот

При вршење на супервизијата, супервизорот може да:

- проверува општи и поединечни акти, датотеки, документи, компјутерски досиеја, информации и други докази во обем според предметот на супервизијата, како и да побара и задржи копии од истите во хартиена или електронска форма без надоместок;
- врши контрола во деловните простории и други објекти каде што се врши обработка на личните податоци и да бара увид во нивната обработка;
- врши увид во документи за лична идентификација на лица поради потврдување на нивниот идентитет во согласност со закон;
- бара од контролорот, односно обработувачот писмено или усно објаснување во врска со прашања од делокругот на супервизијата;
- бара експертска анализа и мислење кога е тоа потребно за супервизијата;
- употребува технички средства за фотографирање како и да обезбеди видео записи кои можат да бидат искористени во супервизијата;
- ја испитува опремата со која се врши обработка на личните податоци и опремата каде што се чуваат личните податоци, како и испитување на информацискиот систем и информатичката инфраструктура во рамки на кои се врши обработка на личните податоци, со овластен претставник на контролорот, односно обработувачот;
- ги користи комуникациските уреди на контролорот, односно обработувачот заради исполнување на целите на супервизијата и
- обезбеди други потребни докази според предметот на супервизијата.

Член 125

Обврски на контролорот и обработувачот при супервизија

Контролорот, односно обработувачот е должен да му овозможи на супервизорот непречено вршење на супервизијата, а особено да:

- ги стави на увид сите исправи, податоци и информации (во хартиена или електронска форма) кои се потребни за вршење на супервизијата, како и да обезбеди копија на истите доколку е потребно;

- обезбеди присуство на сите одговорни, односно овластени лица кои се потребни за вршење на супервизијата;
- му обезбеди услови неопходни за непречена работа и утврдување на фактичката состојба и
- му овозможи пристап до просториите и опремата каде се врши обработка на личните податоци, односно се поврзани со обработката на личните податоци и се предмет на супервизијата.

Член 126

Записник и мерки во случај на повреда на прописите

(1) За извршената редовна или вонредна супервизија, супервизорот во рок од 30 дена од денот на завршувањето на супервизијата составува записник со наод на состојбата и утврдени повреди, при што истиот му се доставува на контролорот, односно обработувачот.

(2) Ако при супервизијата не се утврдени повреди на прописите за заштита на личните податоци или утврдените повреди се отстранети во текот на спроведувањето на супервизијата, односно до донесување на решението за отстранување на утврдените повреди при спроведувањето на супервизијата, супервизорот донесува решение за запирање на постапката, против кој незадоволната странка има право да поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежниот суд во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, ако при спроведувањето на супервизијата која се врши врз основа на барање согласно членовите 94 и 97 од овој закон, се утврдени повреди на прописите за заштита на личните податоци кои се отстранети во текот на спроведувањето на супервизијата, односно до донесување на решението за отстранување на утврдените повреди, супервизорот наместо решение за запирање на постапката од ставот (2) на овој член, донесува решение со кое го уважува барањето од членовите 94 и 97 од овој закон и утврдува повреда на заштитата на личните податоци, против кое незадоволната странка има право да поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежниот суд во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(4) За отстранувањето на утврдените повреди супервизорот донесува решение, со кое особено ги утврдува следните корективни мерки:

- комплетирање, ажурирање, исправање, откривање или обезбедување тајност на личните податоци,

- спроведување на дополнителни технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци,
- забрана на натамошна обработка на личните податоци,
- запирање на преносот на личните податоци на други држави,
- обезбедување податоци или нивниот пренос до други субјекти,
- блокирање, бришење или уништување на личните податоци,
- демонтирање, преместување или отстранување на опрема, уреди, инсталации и системи со кои се обработуваат личните податоци,
- рок за донесување на прописи согласно со одредбите на овој закон или
- рок за отстранување на повредите.

(5) Ако со решението од ставот (4) на овој член на контролорот, односно обработувачот му е утврден рок за постапување согласно со овој закон, должен е по истекот на овој рок да ја извести Агенцијата дали постапил по истото, како и да достави соодветни докази.

(6) Против решението од ставот (4) на овој член може да се поднесе тужба за поведување на управен спор до надлежниот суд во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

(7) Одредбите од овој член се применуваат и за поднесено барање во согласност со членот 90 на овој закон.

Член 127

Записник за контролна супервизија

(1) За извршената контролна супервизија се составува записник во кој супервизорот ќе констатира дека контролорот, односно обработувачот целосно постапил, делумно постапил или не постапил по решението од извршената редовна или вонредна супервизија.

(2) Во случај на непостапување, односно делумно постапување по решението, супервизорот поведува прекршочна постапка согласно со овој закон и Законот за прекршоците.

Член 128

Поведување на прекршочна постапка

(1) Ако при спроведувањето на супервизијата, супервизорот утврди повреда на овој закон, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка до надлежниот суд согласно овој закон и Законот за прекршоците.

(2) Во случај на вршење редовна супервизија, доколку супервизорот утврди повреда на овој или друг закон, со решението од член 126 став (4) на овој закон му определува рокови за отстранување на утврдените повреди. По истекот на утврдените рокови со решението, супервизорот може да спроведе контролна супервизија согласно овој закон.

3. Финансирање на Агенцијата

Член 129

Средства за работа и буџет

(1) Средствата за работа на Агенцијата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, сопствени приходи од надоместоци, донации и други извори, согласно со закон.

(2) Надоместоците што ги наплатува Агенцијата се:

- надоместоци за давање на мислења според членот 36 став (5) и членот 40 став (2) на овој закон;
- надоместоци за поднесување на барања според членот 49 став (4), членот 50 став (3) и членот 51 на овој закон;
- надоместоци од вршење на обука според членот 69 на овој закон;
- надоместоци за одлучување по барање за издавање на одобрение според членот 79 на овој закон;
- надоместоци за издавање на образецот на известувањето за вршење на видео надзор и контролните налепници според членот 88 на овој закон;
- надоместоци за користење и увид на податоците од ИСВН според членот 89 на овој закон и
- други приходи што Агенцијата ги остварува од своето работење.

(3) Висината на надоместоците од ставот (2) на овој член соодветствува со висината на трошоците на Агенцијата утврдени со програмата за работа, како и со развојните потреби на Агенцијата.

(4) Агенцијата со одлука ја утврдува висината на надоместоците од ставот (2) на овој член.

(5) Сопствените приходи од ставовите (1) и (2) на овој член се користат за покривање на трошоците за тековното работење, професионален развој и други надоместоци на вработените, како и за вршење на други активности согласно закон.

(6) Средствата за работа на Агенцијата ги утврдува Собранието на Република Македонија на предлог на Агенцијата.

(7) Буџетот на Агенцијата се изготвува во рамките на утврдените годишни лимити согласно со утврдената фискална стратегија и претставува интегрален дел на Буџетот на Република Македонија.

(8) Собранието на Република Македонија посебно го гласа делот наменет за Агенцијата во Буџетот на Република Македонија.

(9) Ревизија на материјалното и финансиското работење на Агенцијата ја врши Државниот завод за ревизија согласно закон.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 130

Започнати постапки

(1) Започнатите постапки за инспекциски надзор, односно прекршочните постапки пред денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат согласно одредбите на овој закон, доколку тие се поповолни за контролорот, односно обработувачот.

(2) Започнатите управни постапки пред денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се довршат според одредбите на Законот за општата управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр.124/15) и Законот за заштита на личните податоци („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/05, 103/08, 124/10, 135/11, 43/14, 153/15 и 99/16), доколку тие се поповолни за странките.

Член 131

Преоден режим за Агенцијата

(1) Дирекцијата за заштита на личните податоци со денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжува да работи како Агенција за заштита на личните податоци.

(2) Агенцијата ќе го усогласи своето работење во согласност со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Агенцијата ќе го воспостави ИСВН од членот 89 на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(4) Директорот и заменикот директор на Дирекцијата, со денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ја извршуваат својата функција како директор и заменик директор на Агенцијата за заштита на личните податоци, се до денот на истекување на нивниот мандат согласно Законот за заштита на личните податоци („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/05, 103/08, 124/10, 135/11, 43/14, 153/15 и 99/16).

Член 132

Период на усогласување

Контролорите и обработувачите се должни да го усогласат своето работење со одредбите на овој закон во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 133

Усогласување на секторска легислатива

Законите и другите прописи со кои се уредува собирањето, обработката, чувањето, користењето и доставувањето на лични податоци, ќе се усогласат со одредбите на овој закон во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 134

Период на донесување на подзаконски акти

Подзаконските акти предвидени со овој закон, директорот на Агенцијата ќе ги донесе во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 135

Престанување на важење

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за заштита на личните податоци („Службен весник на Република Македонија“ бр.7/05, 103/08, 124/10, 135/11, 43/14, 153/15 и 99/16), освен одредбите од главите V, VI, VII, VIII и X кои претстануваат да важат со денот на започнувањето на примената на членот 136 од овој закон.

Член 136

Примена

Одребите од членовите 21, 24 и 26, како и главите IV, V, VII и IX од овој закон ќе започнат да се применуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 137

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".